

JAARVERSLAG 2009

VVD-HOOFDBESTUUR

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag over 2009. Het eerste volle jaar dat het hoofdbestuur onder mijn voorzitterschap aan de gestelde doelen werkte. Vanaf mei 2008 hebben we prioriteit gegeven aan de permanente campagne. In 2008 hebben we die campagne opgebouwd, in 2009 vonden de eerste test-cases plaats: de Europese verkiezingen in mei en de herindelingsverkiezingen in Venlo, Venray, Peel en Maas, Oldambt en Zuidplas in november. De VVD kreeg ter ondersteuning van deze campagnes een nieuwe huisstijl, een nieuwe website en we vonden het 'cavassen' opnieuw uit.

2009 Is een jaar van herstel geworden. Een herstel dat dieper gaat dan een oppervlakkige opgang in de peilingen. In 2009 herwonnen we zelfvertrouwen doordat we als één blok achter een heldere agenda stonden. Een politiek inhoudelijk programma, dat onder aanvoering van Mark Rutte vorm is gegeven in de Tweede Kamer. Dit leverde overtuiging en zelfvertrouwen op bij de vrijwilligers in het land, maar ook bij de Tweede Kamerfractie zelf, die tijdens de Algemene Beschouwingen van 2009 een motie van wantrouwen indiende. Een ongebruikelijk signaal van de VVD, maar nodig en zeer goed onderbouwd.

In 2009 hebben we ook de partij op een positieve en energieke wijze bij elkaar gehad. De congressen in Rosmalen en in Papendal lieten een nieuw elan zien. Professionele decors en regie versterkten onze presentatie. Daarnaast kwamen we enkele malen bijeen met bestuursleden en campagnevrijwilligers tijdens Toogdagen ter voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen, onder meer in de Jaarbeurs in Utrecht. Hier is de basis gelegd voor de succesvolle gemeenteraadsverkiezingen van 2010, omdat onze leden hier de input gaven wat nodig was voor een succesvolle campagne en omdat we daar elkaar konden motiveren en inspireren om een eensgezinde, heldere en vooral professionele campagne te voeren.

Tegelijkertijd hervormden we in 2009 onze partij. Op de "Laan" werd een fondsenwerver aangesteld, en een *online marketeer*. In de partijorganisatie versterkten we de partijraad door dit orgaan een presidium te geven. Tijdens de AV stelden de leden een nieuw reglement vast voor de verkiezing van lijst en lijsttrekker. Een reglement waar we overigens in 2010 door de plotselinge val van het kabinet onmiddellijk op punten vanaf moesten wijken. Al met al zal 2009 de geschiedenis ingaan als een belangrijk jaar voor de VVD. Ik hoop van harte dat wij als partij, dankzij onze leden en ik hoop ook dankzij de inspanningen van het hoofdbestuur, in 2009 de weg naar boven hebben ingezet. De basis ligt er. We kunnen in 2010 oogsten.

Ivo Opstelten
Partijvoorzitter

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2
1. Algemene vergaderingen	5
1.1 126e Algemene vergadering op 15 en 16 mei te Rosmalen.....	5
1.2 127e Algemene vergadering op 28 november te Arnhem	5
1.3 Ledenraadplegingen	6
2. Bestuurszaken	7
2.2 HBKC-overleg	9
2.3 Waarderingsvormen	9
2.4 Algemeen Secretariaat/Thorbeckehuis	10
2.5 Commissie van Onderzoek	10
2.6 Commissie van Beroep	11
3. Talentmanagement	12
3.1 Algemeen	12
3.2 Het scouten van talent.....	12
3.3 Het ontwikkelen van talent.....	12
3.4 De match tussen vraag en aanbod	13
4. Opleiding en training	14
4.1 Activiteiten/Speerpunten van beleid	14
4.2 Landelijke bijeenkomsten.....	15
4.3 Stuurgroep Opleiding & Training	16
4.4 Landelijke Commissie Opleidingen (LCO)	16
4.5 Statistiek cursussen	17
5. Inhoudelijke discussie	19
5.1 Partijraad	19
5.2 Lef moet Lonen	19
5.3 Verkiezingsprogrammacommissie	20
5.4 Netwerken	20
5.5 Seniorennetwerk	20
6. Internationale Zaken	21
6.1 MATRA (Midden- en Oost-Europa programma).....	22
6.2 Nederlands Instituut voor Meerpartijen Democratie (NIMD).....	23
6.3 European Liberal Democrat and Reform party (ELDR).....	24
6.4 European Liberal Forum (ELF).....	25
6.5 Liberal International (LI).....	26
7. Voorlichting en communicatie.....	28
7.1 Verkiezingen Europees Parlement	28
7.2 Landelijke PR-commissie (LPC)	28
7.3 Liber	28
7.4 Website	29
7.5 Fondsenwerving.....	30
8. Jongerenbeleid	32
8.1 CLJ.....	32
8.2 Projectgroep Jongeren	32
8.3 Samenwerking met de JOVD	32
9. Liberaal Vrouwenennetwerk	33
9.1 Missie, visie en doelstelling	33
9.2 Vertegenwoordigingen.....	33
10. Commissie ad hoc	34
11. VVD-Eerste Kamerfractie	35

11.1	Samenstelling bij aanvang van het verslagjaar (14 zetels)	35
11.2	Bijeenkomsten.....	35
11.3	Commissies.....	35
12.	VVD-Tweede Kamerfractie	37
12.1	Samenstelling 18 ^e fractie bij aanvang verslagjaar: 21 leden	37
12.2	Bijzondere fractiebijeenkomsten in het verslagjaar.....	37
12.3	Overige	38
13.	VVD-Eurofractie	39
13.1	Samenstelling 6 ^e fractie bij aanvang verslagjaar: 4 leden.....	39
13.2	Bijzondere fractie bijeenkomsten in het verslagjaar.....	39
13.3	Overige	39
14.	VVD-Bestuurdersvereniging	40
14.1	Algemeen	40
14.2	Ledental	40
14.3	Bestuur	41
14.4	Kascommissie.....	41
14.5	Deelgezelschappen.....	42
14.6	Provincie & Gemeente	42
14.7	Website	42
14.8	Commissie Leidraad	42
14.9	Informatiepool	43
14.10	Bijeenkomsten.....	43
14.11	Vooruitblik	44
15.	Liberalen Internationale Groep NL (LIGN)	45
15.1	Activiteiten.....	45
15.2	Liberalen Internationale.....	45
15.3	Ledental	45
15.4	Bestuurssamenstelling.....	45
16.	Partijcommissies.....	46
16.1	Partijcommissie Belastingen en Financiën.....	46
16.2	Partijcommissie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	48
16.3	Partijcommissie Buitenlandse Zaken en OS	51
16.3	Partijcommissie Cultuur en Mediabeleid	53
16.4	Partijcommissie Defensie	55
16.5	Partijcommissie Economische Zaken.....	57
16.6	Partijcommissie Europese zaken	57
16.7	Partijcommissie Integratie.....	60
16.8	Partijcommissie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.....	62
16.9	Partijcommissie Maatschappelijke Participatie	64
16.10	Partijcommissie Milieu en Duurzaamheid.....	66
16.11	Partijcommissie Onderwijs en Jeugd.....	67
16.12	Partijcommissie Veiligheid en Justitie.....	70
16.13	Partijcommissie Volkshuisvesting en RO.....	72
16.14	Partijcommissie Werk & Inkomen.....	73
16.15	Partijcommissie Wetenschap en Innovatie (W&I)	73
Bijlage:	Ledenadministratie.....	75
	Herindelingen	75

1. Algemene vergaderingen

1.1 126e Algemene vergadering op 15 en 16 mei te Rosmalen

Besluitenlijst:

1. De voorzitter opende de plenaire vergadering op zaterdag 16 mei om 13.30 uur.
2. Besloten werd tot leden van de stem- en notulencommissie te benoemen:
 - De heer K. de Looff te Zaltbommel
 - De heer G. Bakker te Leiden
 - De heer J. van Loozenoord te Austerlitz
3. Het overleden oud-Eerste Kamerlid Ton van Boven werd herdacht.
4. De wijzigingen op het Kandidaatstellingsreglement werden zonder stemming overgenomen.
5. Het jaarverslag en de jaarrekening over het jaar 2008 werden goedgekeurd.
6. Tot leden van de financiële commissie werden benoemd
 - De heer G.M.P. Recter te Den Haag
 - De heer G.H.L. Bakker te Leiden
 - De heer L.J.V.P. Krüger te Rotterdam
 - De heer J.A. van Maarle te Leiderdorp
7. De hoogte van de contributie voor het jaar 2010 werd vastgesteld
8. Tot leden van het Hoofdbestuur werden gekozen de heer M.P.M. van de Ven en H.J. Kruithof. Afscheid werd genomen van de heren C. Meeuwis en J.D. Smit, die bij deze gelegenheid de Stikkerplaquette kregen uitgereikt.
9. Jules Maaten kreeg ter gelegenheid van zijn aanstaande vertrek uit het Europese Parlement een Stikkerplaquette uitgereikt.
10. Van de rondvraag werd geen gebruik gemaakt.
11. De voorzitter sloot om 17.00 uur de vergadering.

Alle agendastukken zijn tenminste een jaar na te lezen via www.vvd.nl

1.2 127e Algemene vergadering op 28 november te Arnhem

Besluitenlijst:

1. De voorzitter opende de plenaire vergadering om 13.30 uur.
2. Besloten werd tot leden van de stem- en notulencommissie te benoemen:
 - De heer K. de Looff te Zaltbommel
 - De heer G. Bakker te Leiden
 - De heer J. van Loozenoord te Austerlitz

3. Het overleden erelid mr E.H. Toxopeus werd op passende wijze door erelid mr F. Korthals Altes herdacht.
4. Het huishoudelijk reglement werd aangevuld met kandidaatstellingsartikelen en aldus vastgesteld door de algemene vergadering van afgevaardigden. Daarbij werden de volgende amendementen in stemming gebracht.
 - Amendement 18 van de afdeling Rotterdam; verworpen met 171 tegen 71 stemmen.
 - Amendement 21 van de Kamercentrale Groningen; verworpen met 189 tegen 35 stemmen.
 - Amendement 32 van de afdeling Rotterdam; verworpen met 191 tegen 47 stemmen.
 - Amendement 34 van de Kamercentrale Groningen; verworpen met 215 tegen 25 stemmen.
 - Amendement 37 van de Kamercentrale Noord Holland Noord; verworpen met 188 tegen 52 stemmen.
 - Amendement 85 van de Kamercentrale Noord Holland Noord; verworpen met 172 tegen 29 stemmen.
5. Het jaarplan en de begroting 2010 werden goedgekeurd.
6. Tot nieuwe hoofdbestuursleden werden de heer P. van de Stadt en mevrouw W. Buijs – Glaudemans gekozen. Van de heer M. Dijk en mevrouw J. Janssen werd afscheid genomen.
7. Van de rondvraag werd geen gebruik gemaakt.
8. De voorzitter sloot om 17.00 uur de vergadering.

Alle agendastukken zijn tenminste een jaar na te lezen via www.vvd.nl

1.3 Ledenraadplegingen

In het kader van de partijvernieuwing heeft de VVD destijds een duidelijke keuze gemaakt: leden hebben meer te zeggen. Sommige leden met een druk bestaan komen er vaak niet aan toe om naar een vergadering te komen. Bij landelijke kwesties gaf de traditionele besluitvorming via vergaderingen, afgevaardigden en besturen ook aan leden die wel meer tijd aan de partij besteden toch het gevoel dat hun geluid niet doorklonk. Dat moest beter, om het lidmaatschap van de VVD aantrekkelijk te houden. Daarom heeft de algemene vergadering besloten tot ledenraadplegingen als onderdeel van de partijvernieuwing.

In 2009 vonden er geen ledenraadplegingen plaats.

2. Bestuurszaken

Het hoofdbestuur vergaderde in het verslagjaar 13 keer, namelijk op 12 januari, 2 februari, 2 en 23 maart, 20 april, 11 mei, 13 juni, 7 juli, 24 augustus, 7 september, 5 oktober, 16 november en 7 december. De retraite was op 18 en 19 september.

De samenstelling van het hoofdbestuur was als volgt in 2009: mr I.W. Opstelten (voorzitter), M.L. Verheijen (1^e vice-voorzitter), drs L.W.L. de Bruijn (2^e vice-voorzitter), mevrouw drs J.C.Z.M. Tielen (algemeen secretaris), ir J.D. Smit (algemeen penningmeester tot 16 mei), mr M.P.M. van de Ven (algemeen penningmeester vanaf 16 mei) C.L.M. Meeuwis (tot 16 mei), H.J. Kruithof (vanaf 16 mei), mevrouw drs J.E.M.B. Janssen (tot 28 november), mevrouw W.J.L. Buijs-Glaudemans (vanaf 28 november), drs M.H. Dijk (tot 28 november) en drs P.H. van de Stadt (vanaf 28 november). Adviseurs: prof dr U. Rosenthal (Eerste Kamer), drs M. Rutte (Tweede Kamer), J. Maaten (Europees Parlement tot 4 juni), mr drs J.C. van Baalen (Europees Parlement vanaf 4 juni), mevrouw mr M.N. Kallen-Morren (VVD-Bestuurdersvereniging), J.B. Diepemaat (JOVD tot 23 november) en M.W.M. Jonk (JOVD vanaf 23 november), dr P. van Schie (Teldersstichting).

Portefeuilleverdeling:

Hoofdbestuur lid	Primair	Secundair
Ivo Opstelten, voorzitter	• Algehele leiding en coördinatie • Politieke contacten fracties • Voorlichting vanuit de partij • Externe communicatie • Verkiezingscampagnes, permanente campagne en fondsenwerving	• Voorzitter van de partijraad • Curator Teldersstichting
Mark Verheijen, 1 ^e vice-voorzitter	• Idee en debat in de VVD • Partijraden • Ad-hocdiscussie-bijeenkomsten • Relatie met afdelingen en kamercentrales	• Adviserend lid van de partijraad • Voorzitter LCID • Adviserend lid VBV • Curator Teldersstichting • Partijcommissies VROM, LNV, V&W, Wetenschap en Innovatie, Belastingen en Financiën
Wiet de Bruijn, 2 ^e vice-voorzitter	• Talentmanagement • Permanente Scouting • Partijcommissies • Netwerkvorming	• Adviserend lid van de partijraad • Aanspreekpunt PSC • Partijcommissies EZ,

	• Lef moet lonen	Cultuur en Mediabeleid, Volksgezondheid, Integratie, Liberaal Ondernemers Platform
Judith Tielen, algemeen secretaris	• Functioneren en organisatie van de partij • Functioneren en organisatie AS • Statuten en reglementen • Programma's AV • Mijn VVD en automatisering	• Secretaris en lid partijraad • Plaatsvervangend algemeen penningmeester
Mart van de Ven, algemeen penningmeester	• Financieel beheer van de partij • Ledenadministratie • Contributie en subsidiestromen	• Adviserend lid partijraad • Plaatsvervangend algemeen secretaris
Pieter van de Stadt, internationaal secretaris	• Coördinatie organisatorische activiteiten van de partij op internationaal terrein • Midden- en Oost-Europa-programma • Contacten besturen buitenlandse liberale partijen • Organisatie inhoudelijke discussie m.b.t. tot Europa, OS en defensie • Betrekkingen met de ELDR/LI/LIGN	• Adviserend lid partijraad • Lid raad van de ELDR • Adviserend bestuurslid LIGN • Lid uitvoerend comité LI • Partijcommissies BuZa/OS, Defensie, Europese Zaken, Milieu en Duurzaamheid, Veiligheid en Justitie
Wobine Buijs-Glaudemans	• Betrekking met de JOVD	• Adviseur hoofdbestuur JOVD • Voorzitter LVN • Adviserend lid partijraad • Partijcommissies Onderwijs en Jongerenbeleid, Maatschappelijke Participatie, BZK, Werk en Inkomen
Tila zur Lage-Simons	• Opleiding en training	• Voorzitter LCO • Adviserend lid partijraad
Henri Kruithof	• In- en externe	• Voorzitter LPC

	communicatie • Ledenwerving en ledenbehoud • Fondsenwerving • Alternatieve vormen van financiering • Permanente campagne	• Adviserend lid partijraad

2.2 HBKC-overleg

Het overleg tussen het hoofdbestuur en de kamercentralevoorzitters kwam in het verslagjaar zes keer bijeen, namelijk op 14 januari, 28 februari, 16 mei, 13 juni, 7 november en 12 december.

2.3 Waarderingsvormen

Onderstaande personen hebben in 2009 een waardering ontvangen namens het hoofdbestuur. Het hoofdbestuur vindt het bijzonder verheugend dat vele vrijwilligers in aanmerking komen voor een waardering van de VVD.

Mr. D.U. Stikkerplaquette

De mr. D.U. Stikkerplaquette is genoemd naar de eerste voorzitter van de VVD. Deze plaquette is bedoeld voor personen die hun sporen hebben verdiend door hun inzet in het politieke bestuur.

- De heer A. van den Berg te Dinteloord
- De heer F.J. Gerritsma te Zevenbergen
- De heer A.J. van Hedel te Valkenswaard
- De heer Z. Hutten te Santpoort-Noord
- De heer C.A.A. Jongbloed te Hillegom
- Mevrouw A. ten Kate-Rijkenburg te Veeningen
- De heer M.H.C.M. Lambers te Steenbergen
- De heer J. Mulder te Diever
- Mevrouw I.L.E. Sanders te Zoeterwoude (postuum)
- De heer J.C.A.C. de Vogel te Waddinxveen
- De heer F.J. Vos te Houten

Thorbeckepenning

De Thorbeckepenning wordt uitgereikt aan personen die op uitzonderlijke wijze en met grote inzet functies in de partijorganisatie hebben uitgeoefend.

- Mevrouw A.A.M. Conradi-Moraal te Zwolle
- De heer D.E.P. Dominicus van den Bussche te Veendam
- De heer H.C. van Hil te Noordwijkerhout

- De heer H. Kapelle te Lunteren
- De heer R. de Lorme te Putten
- De heer J. Maaten te Rotterdam
- De heer J. Manheim te Wassenaar
- De heer C. Meeuwis te Breda
- De heer G.J. Pieper te Valkenswaard
- De heer G. Pol te Elst
- Mevrouw A. Rijnsburger-Kat te Hillegom
- De heer C.W. van Seventer te Heerlen
- De heer J.D. Smit te Kinderdijk
- De heer B. Stolk te Leiderdorp
- De heer G.J.M. op de Weegh te Elst

2.4 Algemeen Secretariaat/Thorbeckehuis

Op het algemeen secretariaat van de vereniging zijn 31 personeelsleden werkzaam, bestaande uit een totaal van 24,5 formatieplaats. In 2009 zijn vier personeelsleden uit dienst getreden.

Het Thorbeckehuis bestond per 31 december uit de volgende medewerkers: Hans Alberts, Ria van den Barselaar, Mathieu Borsboom, Patricia Cho Chia Yuen, Graciela Duran, Davy Erwich, Ab Flick, Grady Flick, Dimitri Gilissen, Eva Gobits, Rimke Haitzma, Raymond 't Hart, Ole Heil, Machteld Hulsbergen, Karin de Kok, Isabelle Kuivenhoven, Annelien zur Lage, Hala Naoum Nehmé, Anneke van Oosten, Jelleke van Rantwijk, Boudewijn Revis, Sam van der Staak, Caroline van Thessen, Peter Valstar, David Vermorken, Jan-Willem Wassink, Job Warners, Lucie Wigboldus, Herbert Zilverentant en Wim de Zwart.

De volgende medewerkers zijn in 2009 uit dienst getreden: Til Goergen, Willem van Haersma Buma, Alexander Oostermeijer en Ronald de Rooij.

Tijdens zowel de Europese campagne als de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen hebben tevens enkele stagiaires de gelederen versterkt. Ook bij de afdelingen Financiën en IS hebben in 2009 stagiaires gewerkt.

2.5 Commissie van Onderzoek

De Commissie van Onderzoek heeft in 2009 de zaken Ridderkerk, Emmen en Leidschendam-Voorburg behandeld.

2.6 Commissie van Beroep

De Commissie van beroep bestond uit de volgende personen:

- De heer mr. D.W. Zwart te Nootdorp (voorzitter)
- De heer P.M. Blauw te Veendam
- De heer J. Vos te Nuenen
- Mevrouw W.J.M. Bregman-Kaaks te Roden (plv.)
- De heer J.W. Prins te Nieuwerkerk (plv.)
- Mevrouw T. van der Stroom-van Ewijk te Heemstede (plv.)

Behandelde zaken

De Commissie van Beroep heeft in 2009 één zaak behandeld. Een lid uit Ridderkerk was door het hoofdbestuur uit het lidmaatschap van de VVD ontzet, en had hiertegen bezwaar aangetekend bij de Commissie van Beroep. De Commissie van Beroep heeft het besluit vernietigd.

3. Talentmanagement

3.1 Algemeen

Ivo Opstelten heeft gekozen voor talentmanagement als één van de drie speerpunten van het hoofdbestuur. Dit is een goede stimulans om door te gaan op de ingeslagen weg en onze verantwoordelijkheid te nemen in het leveren van kwalitatief goede volksvertegenwoordigers en bestuurders. Op landelijk niveau is het scouten van talent, het ontwikkelen van talent en het matchen van vraag en aanbod dan ook onverminderd doorgegaan, zodat we ook in de toekomst gegarandeerd zijn van kwalitatief goede kandidaten voor de politiek-bestuurlijke top en het maatschappelijk middenveld. Het jaar 2009 heeft in het teken gestaan van het adviseren van het hoofdbestuur aangaande de advieslijst voor de Europese verkiezingen.

Daarnaast is in 2009 in alle KC's het Project 'De winnende lijst' gestart, ter voorbereiding van de Gemeenteraadsverkiezingen in 2010. Door middel van een workshop 'best practices' kregen alle afdelingen de juiste tips en adviezen voor het samenstellen van hun winnende lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen 2010.

Het enthousiasme om zich in te zetten voor de partij is groot. Dit meten we onder andere af aan het succes van en de grote opkomst bij bovengenoemd project, maar ook het aantal aanmeldingen voor de diverse opleidings-trajecten, en aan het aantal aanvragen voor cursussen door de diverse kamercentrales en afdelingen.

3.2 Het scouten van talent

In 2009 is de Permanente Scoutingscommissie (PSC) op dezelfde voet verder gegaan als de jaren daarvoor, namelijk consequent in gesprek met talent in de partij. Dit alles ter voorbereiding voor de landelijke verkiezingen voor de Eerste en Tweede Kamer.

Het rooster van aftreden is in werking getreden voor de PSC. In 2009 is afscheid genomen van de leden Peter Smit, Hans Nieuwerkerke, Adjiedj Bakas en Henri Kruithof. Toegetreden tot de commissie zijn Onno Hoes, Henk Kamp en Ludo Wijngaarden.

3.3 Het ontwikkelen van talent

De samenwerking met de Haya van Somerenstichting is goed, wat mede heeft geresulteerd in de mogelijkheid om talenten door te geleiden naar de opleidingsprogramma's van de Haya van Somerenstichting, als de kader-cursus, masterclasses of de topkadertraining. Op deze wijze kunnen talenten

worden opgeleid, getraind en uitgetest. Dit laatste om te kunnen beoordelen of zij naast het op de bühne schitteren ook in teamverband kunnen werken, kunnen dienen en ook collega's iets gunnen.

De talenten die opvallen in de programma's van 'De Haya' worden op hun beurt doorgeleid naar de PSC. Zo is de wisselwerking tussen talentmanagement en 'De Haya' optimaal. Ook is op het algemeen secretariaat de slag gemaakt dat de afdelingen talentmanagement en opleiding & training onder leiding van de talentmanager nauw samenwerken.

3.4 De match tussen vraag en aanbod

VVD Talentmanagement streeft naar een optimale inzet van kennis en kunde in de partij. Daarnaast streeft de VVD ernaar om het liberale geluid in het maatschappelijke middenveld te vergroten. Ook in 2009 is hier veel aandacht aan besteed, waardoor zowel het aanbod van talent, als de vraag naar talent is gestegen. Hierdoor zijn er vanuit talentmanagement veel geschikte VVD'ers voorgedragen op de diverse functies en klussen binnen en buiten de partij. Deze stijgende lijn moet dan ook in 2010 vastgehouden worden. De afdeling talentmanagement speelt een steeds grotere rol in de ondersteuning van de afdelingen naar het zoeken van een wethouder van buiten, waarnaar een steeds grotere vraag is.

4. Opleiding en training

4.1 Activiteiten/Speerpunten van beleid

Kaderschool

Eén van de speerpunten van het beleid van de Haya van Somerenstichting is de Kaderschool. De Kaderschool bestaat uit de Kadercursus en de Topkadertraining. Tijdens het traject werden de deelnemers beoordeeld door de Beoordelings- en Begeleidingscommissie (BBC). De cursisten hebben na afloop van het traject hun beoordeling samen met een gericht ontwikkelingsadvies toegestuurd gekregen.

Kadercursus

De Kadercursus 2009 besloeg vier zaterdagen, met als hoofdthema 'Globalisering: vrijheid & verantwoordelijkheid'. De doelstelling is het aanbieden van een kwalitatief goede cursus waar (aankomende) kaderleden zowel inhoudelijk als in vaardigheden getraind worden. Aan de Kadercursus hebben in 2009 76 deelnemers meegedaan. Er waren ruim 84 aanmeldingen binnengekomen, waardoor er is geselecteerd op basis van het CV, reeds ontplooide activiteiten binnen de VVD en gevolgd cursussen bij de Haya van Somerenstichting. Sprekers bij de Kadercursus waren onder meer: Afshin Ellian, Mark Rutte, Ivo Opstelten, Haico Ebbers. In 2009 werd de Kadercursus voorgezeten door Joan Leemhuis-Stout, lid van de Permanente Scoutingscommissie.

Topkadertraining

Uit de deelnemersgroep van de Kadercursus en de Regionale Masterclasses is een selectie gemaakt voor de Topkadertraining. Ook vanuit de database van de Permanente Scoutingscommissie is een aantal deelnemers geselecteerd. Uiteindelijk hebben 26 personen deelgenomen aan de Topkadertraining. De training bestaat uit twee zaterdagen in Utrecht en twee weekenden in Wolfheze. Tijdens de eerste twee zaterdagen krijgen de deelnemers vaardigheidstrainingen. De laatste twee weekenden omvatten een intensief, gevarieerd programma. Aan de Topkadertraining verleenden onder meer Uri Rosenthal, Han ten Broeke, Halbe Zijlstra, Jeroen de Veth, Bas van 't Wout, Bas Mouton, Mark Rutte en Ivo Opstelten hun medewerking. Voorzitter van de Topkadertraining in 2009 was Frank de Grave.

Regionale Masterclasses

Met de Regionale Masterclasses wordt beoogd op regionaal niveau een training verdeeld over tien maanden aan te bieden die kennis en vaardigheden integreert. Om de kamercentrales te stimuleren in de toekomst een dergelijke training te organiseren is een 'Blauwdruk Haagsche Masterclass' beschikbaar waarin van A tot Z de organisatie staat omschreven. De kamer-

centrales zijn belast met de organisatie van de Regionale Masterclasses. In de volgende Kamercentrales wordt een Masterclass georganiseerd:

1. Den Haag
2. Rotterdam
3. Utrecht
4. Amsterdam
5. Gelderland
6. Zuid-Holland Noord
7. Friesland, Groningen en Drenthe (gezamenlijke organisatie)
8. Limburg
9. Overijssel
10. Brabant

eLearning

De Haya van Somerenstichting heeft eLearning ontwikkeld om VVD-leden gratis kennis te laten maken met onze cursussen. In 2009 werden via www.vvd.tv zes cursussen aangeboden: Liberale Waarden, Politieke Stromingen, Geschiedenis van het Liberalisme, Gemeenteraad, Gemeentefinanciën en Europa. We hebben de Gemeenteraad en Gemeentefinanciën in 2009 opnieuw laten inspreken en geupdate voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2010. De kosten worden gedekt uit het voor eLearning geormerkte budget en sponsorgelden.

Maatwerktrainingen

De afgelopen jaren krijgen de trainingen van de Haya van Somerenstichting steeds meer het karakter van maatwerktrainingen. Naar verwachting zal de vraag naar maatwerktrainingen de komende jaren alleen maar toenemen.

4.2 Landelijke bijeenkomsten

Zomerschool

De zomerschool omvat een vierdaags programma ter verdieping van het liberale gedachtegoed voor een selectie van vergevorderde studenten, pas afgestudeerden en jonge beleidsmedewerkers van de Tweede Kamerfractie, als project van de Teldersstichting in samenwerking met de Haya van Somerenstichting.

De programmaonderdelen werden door diverse mensen ingeleid, onder andere Mark Rutte (voorzitter VVD-Tweede Kamerfractie en partijleider), Patrick van Schie (historicus en directeur van de Teldersstichting), Afshin Ellian (jurist, schrijver en hoogleraar sociale cohesie, burgerschap en multiculturaliteit), Anton Zijderveld (emeritus hoogleraar), Frits Bolkestein (hoogleraar te Delft en Leiden en president-curator van de Teldersstichting).

Terugkomdag Wmo

De dag Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) heeft in 2009 wederom plaatsgevonden in maart. Deze derde WMO dag was voornamelijk bestemd voor raadsleden en wethouders uit diverse kamercentrales. Dit jaar was de aandacht gevestigd op de achterstandswijken en preventie, en het individuele en collectieve compensatiebeginsel. De Wmo-terugkomdag zal in 2010 wederom georganiseerd worden.

Ronde Tafel VVD-Gemeentebestuurders

Op 11 december 2009 hebben 15 gemeentebestuurders twee inleidingen gekregen over het thema 'Spanningsvelden in de lokale politiek'. Deze inleidingen werden verzorgd door Ivo Opstelen en Marc Chavannes (auteur 'Niemand regeert. De Privatisering van de Nederlandse Politiek' en hoogleraar journalistiek in Groningen). De avond werd afgesloten door een diner pensant waar de Tweede Kamerleden Paul de Krom en Mark Harbers over een aantal stellingen in debat gingen met de deelnemers. Deze ronde tafel is door de deelnemers zeer positief ontvangen: *"Het is een zeer gewaardeerd initiatief, waardevol voor de contacten en moet zeker een vervolg krijgen"*.

4.3 Stuurgroep Opleiding & Training

De Stuurgroep Opleiding & Training is in 2009 vier keer bijeengekomen. De belangrijkste onderwerpen van bespreking waren: ambitieplannen van de Haya van Somerenstichting, eLearning, Kadercursus, Topkadertraining, Train de (nieuwe) Trainer, kwaliteit/update cursusmateriaal, sponsoring en zomerschool.

De samenstelling van de stuurgroep was in 2009 als volgt:

Tila zur Lage (voorzitter), Ronald de Rooij (secretaris) opgevolgd in oktober door Graciela Duran, Marjolijn Bergmann, Baerte de Brey, Hans van den Broek, Mark Giesbers, Nanda Kelly, Paul van Zevenbergen, Isabelle Kuivenhoven (Talentmanagement), Mariëtte Kroes (VVD-Bestuurdersvereniging) opgevolgd door Arno Brok en Willibrord van Beek (adviseur Tweede Kamer).

4.4 Landelijke Commissie Opleidingen (LCO)

Activiteiten

De belangrijkste activiteiten zijn: Kadercursus, eLearning, Train de Trainer en Train de Nieuwe Trainer, Wmo-terugkomdag, Topkadertraining, maatwerk-trainingen, landelijke cursussen, Regionale Masterclasses en de Landelijke dag Opleiding & Training.

Leden LCO

Naast de leden en adviserende leden van de stuurgroep hadden de volgende leden in 2009 zitting in de Landelijke Commissie Opleiding & Training: Joke Vroegop-de Bruijne, Martin Bitter, Stephanie ter Borg, Liesbeth Bruynzeel, David Cassuto, Arno Gassen, Jeriça Hartholt, Kees Hermus, Hanneke Kamer van Hoegee, Roely Jans, Nico Middelbos, Iwan Luijendijk, John Niessen, Hannagnes Faber, Matthijs Oosterhuis, Henk de Vlaming en Inge Weel.

Landelijke dag Opleiding & Training

De Landelijke dag Opleiding & Training is in 2009 helaas niet doorgegaan vanwege te weinig aanmeldingen. De Haya van Somerenstichting hoopt in 2010 op een extra grote opkomst.

Train de Trainer/Train de Nieuwe Trainer

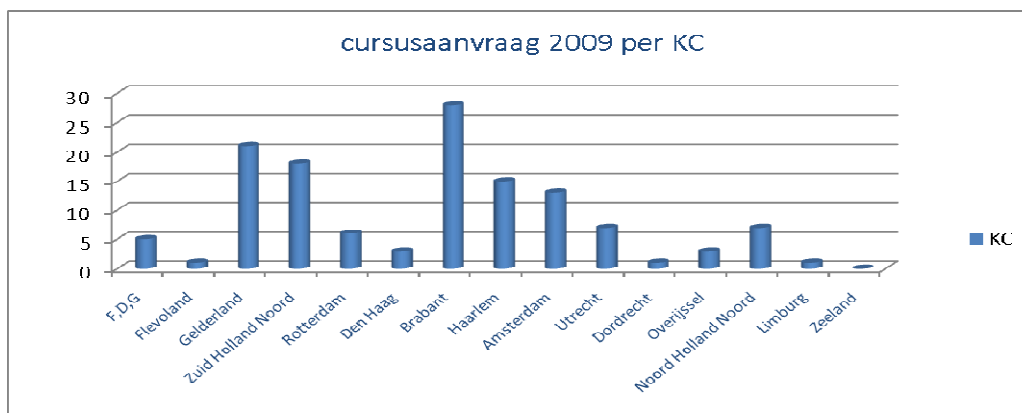
De Haya van Somerenstichting heeft ook in 2009 de 'train de trainer dag' en 'train de nieuwe trainer dag' georganiseerd. Onder leiding van vooraanstaande trainers van de Haya te noemen: Pieter Meulman, Michiel Krom en Reinout Woittiez, zijn deze beide dagen wederom een leerzame ervaring geweest. De 'train de trainer dag' bestond uit een groep van 33 personen. De 'train de nieuwe trainer dag' heeft afgelopen jaar een kleine groep (16 personen) begeleid.

Lokale en regionale cursussen en trainingen

Het opleiden van (potentiële) bestuurders en volksvertegenwoordigers blijft een belangrijke basis voor alle opleidings- en trainingsactiviteiten. In 2009 zijn in totaal 137 cursussen georganiseerd, tegen 102 in 2008.

4.5 Statistiek cursussen

In het volgend overzicht staat het aantal cursussen per kamercentrale (KC) vermeld die gerealiseerd zijn in 2009 met ondersteuning van de Haya van Somerenstichting.

De grootste 'cursusorganisator' van het afgelopen jaar is KC Brabant. Wel dient hier rekening gehouden te worden dat niet de KC maar de afdelingsbesturen zelf de aanvragen verzorgen. KC Gelderland heeft in 2009 21 cursussen georganiseerd en is hiermee de op één na grootste van het afgelopen jaar. Hierna volgt KC Zuid Holland Noord met 18 cursussen. Verder hebben de KC's Limburg, Flevoland en Dordrecht slechts 1 cursus georganiseerd. De KC Zeeland heeft geen cursussen uit het open aanbod georganiseerd in 2009.

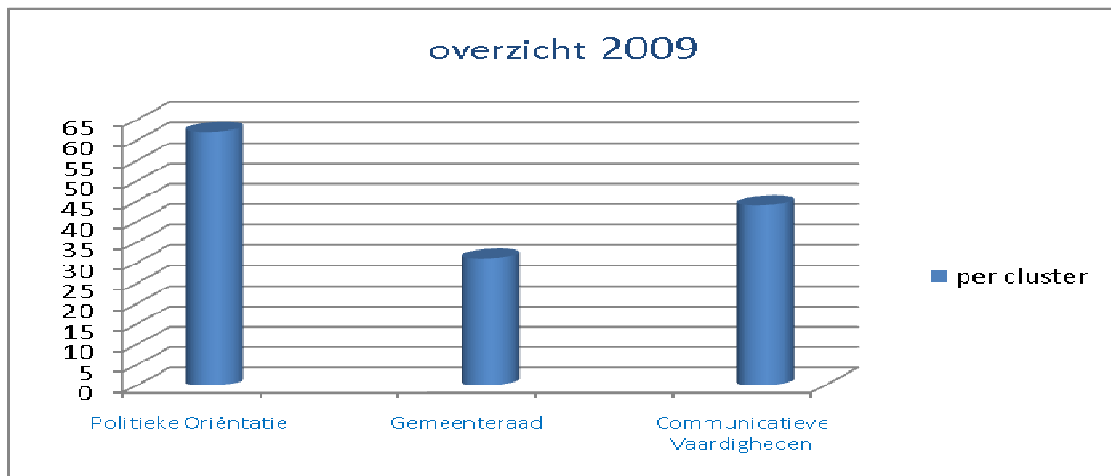
De clusters:

Het cluster Politieke Oriëntatie werd veelvuldig aangevraagd. Er zijn in totaal 62 cursussen aangevraagd. Partijgetrouw zijn de uitschieters Liberale Waarden en Liberalisme in de Praktijk.

Het cluster Communicatieve Vaardigheden heeft de tweede plaats veroverd met een totaal van 44 georganiseerde cursussen. De cursus Discussietechnieken doet het erg goed.

Het cluster Gemeenteraad heeft een mooie score van 31 cursussen weten te behalen. De cursus gemeenteraad is het vaakste georganiseerd, namelijk 18 maal.

De enige cursus van alle clusters die helemaal niet is aangevraagd in 2009 is Provinciale Staten. Public Relations en WMO werden slechts een keer afgenomen. Zie hiervoor ook het volgend overzicht.

5. Inhoudelijke discussie

Binnen het algemeen secretariaat is de afdeling Politiek en Netwerken (P&N) verantwoordelijk voor de landelijke politiek-inhoudelijke portefeuille van de partij. De afdeling Politiek en Netwerken staat het hoofdbestuur en haar portefeuillehouders hierin bij.

Onder de verantwoordelijkheden van P&N valt o.a:

- Organisatie van partijraden en themabijeenkomsten
- Landelijke partijcommissies van advies
- Ondersteuning ad-hoccommissies
- Opzetten en ondersteunen van netwerken

5.1 Partijraad

In 2009 hebben er vier bijeenkomsten van de Partijraad plaatsgevonden.
Zaterdag 4 april 2009 te Utrecht – ‘Europa’
Zaterdag 12 juni 2009 te Leiden – ‘De onderkant van de samenleving’
Zaterdag 26 september 2009 te Utrecht – ‘Miljoenennota’
Zaterdag 12 december 2009 te Arnhem – ‘Het huis van Thorbecke’

Tijdens de Partijraad op 12 juni is de notitie over de toekomst van de partijraad besproken en vastgesteld. Tijdens de Partijraad op 26 september zijn de leden van het presidium gekozen. Het presidium ziet toe op de themakeuze, voorbereiding en organisatie van toekomstige Partijraden. De eerste Partijraad nieuwe stijl vond plaats op 12 december. Het presidium bestaat uit de volgende leden: Martijn van Gruijthuijsen, Max Kerremans, Peter Lamberts, Paul Wigman, Mark Verheijen (namens het Hoofdbestuur), Edith Schippers (namens de Tweede Kamerfractie) en Dimitri Gilissen (ambtelijk secretaris).

5.2 Lef moet Lonen

De ondernemers vormen een traditionele achterban voor de VVD. Deze bijzondere relatie moet op permanente basis worden gekoesterd, onderhouden en behouden. De komende jaren wordt gewerkt aan een landelijk netwerk van ondernemers, politici, coaches en adviseurs. Zowel lokaal als landelijk wordt de partij gestimuleerd om in dit kader bijeenkomsten te organiseren. De LinkedIn-groep die gekoppeld is aan dit netwerk heeft inmiddels meer dan 1000 leden.

Op vrijdag 26 juni vond in Amersfoort de jaarlijkse netwerkbijeenkomst plaats van het ondernemersnetwerk ‘Lef moet Lonen’. Sprekers dit jaar

waren Mark Rutte, Alexandra van Huffelen (Essent) en Arko van Brakel (Nieuwe Helden). Dagvoorzitter was Ton Elias.

5.3 Verkiezingsprogrammacommissie

Op 10 november 2009 is de verkiezingsprogrammacommissie onder voorzitterschap van Jan Anthonie Bruijn door het hoofdbestuur ingesteld. De commissie kreeg als opdracht het schrijven van het VVD-verkiezingsprogramma bij de komende Tweede Kamerverkiezingen. Door de val het kabinet zullen deze verkiezingen plaatsvinden op 9 juni 2010. De commissie heeft haar conceptprogramma op 9 april 2010 gepresenteerd.

Samenstelling commissie:

Jan Anthonie Bruijn (voorzitter), Meiny Prins (vice-voorzitter), Dimitri Gilissen (secretaris), Frans de Graaf (schrijver), Bart Groothuis (schrijver), Joost van den Akker, Tjeerd van Bekkum, Michel Bezuijen, Sander Dekker, Klaas Dijkhoff, Tjibbe Joustra, Marco van Kalleveen, Richard Krajicek, Anne-Wil Lucas-Smeerdijk, Raja Moussaoui, Coen van Oostrom, Dick Sluimers, Tatjana Sormaz, Tamara Venrooy-van Ark en Herna Verhagen

5.4 Netwerken

In 2009 is gestart met het actief opzetten en versterken van de netwerken binnen de VVD. Dit heeft geresulteerd in een doorstart van het ambtenaren-netwerk 'Liberaal Publiek' en twee netwerkbijeenkomsten in de Eerste Kamer.

5.5 Seniorennetwerk

Het Seniorennetwerk is opgebouwd uit lokale en regionale senioren-netwerken. Deze organiseren lokaal of regionaal bijeenkomsten over thema's die voor senioren belangrijk zijn.

Het VVD-seniorennetwerk wordt landelijk aangestuurd door een stuurgroep die bestaat uit Monique Boskma, Cock Huijgen en Marijke Vos-Maan.

Jaarlijks vindt een Seniorennetwerkcongres plaats in samenwerking met de VVD-fractie in de Tweede Kamer. Het seniorennetwerk is ook belast met de organisatie rond de VVD-stand op de 55+beurs in Utrecht, ook in 2009 was de VVD hier van de partij.

Doelstellingen van het seniorennetwerk zijn:

- Aandacht vragen voor en toetsen van politieke beleidsvelden als het gaat om zaken die voor senioren van belang zijn;
- Inzet van talenten van VVD-senioren in en buiten de partij;
- Klankbord en podium voor kennis en kunde t.b.v. de partij.

6. Internationale Zaken

De VVD is in 2009 op verschillende internationale terreinen actief geweest. De belangrijkste doelstelling was het goed onderhouden en versterken van de relaties met zusterpartijen en bij te dragen aan de democratisering in buurstaten van de Europese Unie en ontwikkelingslanden. VVD Internationaal heeft zich in 2009 ingezet om de VVD op de Europese en wereldwijde kaart te zetten. Naast de actieve inzet in de ELDR, de Europese koepelpartij van liberale partijen en Liberal International (LI), de wereldwijde koepelpartij van liberalen, heeft de VVD door haar lange staat van dienst in het samenwerkingsprogramma MATRA en binnen het NIMD een Europeabreed en wereldwijd liberaal netwerk ontwikkeld.

In mei 2009 heeft Willem van Haersma Buma, na anderhalf jaar, het internationaal secretariaat verlaten om zijn loopbaan elders voort te zetten. Ole Heil is sinds september de nieuwe medewerker op het internationaal secretariaat. Samen met Lucie Wigboldus geven zij invulling aan het Matra programma en onderhouden ze de contacten met de ELDR en LI. Sam van der Staak is partijcoördinator bij het NIMD. De Internationaal Secretaris is vanuit het Hoofdbestuur verantwoordelijk voor deze taken. Mark Dijk heeft in November 2009 na 4 jaar trouwe dienst afscheid genomen als internationaal secretaris. Pieter van der Stadt, wethouder in Heemstede, is zijn opvolger. Ook heeft VVD Internationaal in 2009 stagiairs aangenomen om extra denk- en slagkracht te hebben gedurende een drukke periode en om een opleidingscomponent te bieden. Laura Stortelder heeft in de eerste helft van 2009 stage gelopen en Ranish Sijben vanaf September. VVD Internationaal wil dit graag voort zetten.

Naast de internationale activiteiten heeft VVD Internationaal zich ingezet voor de Europese verkiezingen van juni 2009. Mark Dijk was campagneleider. Daarnaast zaten twee medewerkers full time in de campagnezaal (de 'war room') en hebben alles op alles gezet om de campagne tot een succes te maken. Ze hadden een leidende rol in de sprekerscoördinatie en bij het ontwikkelen van de inhoudelijke kant van debatten en speeches.

Ook heeft VVD Internationaal, in samenwerking met de liberale fractie in het Europees Parlement (ALDE), tijdens de ALV in november een deelsessie georganiseerd "Het communisme voorbij; hoe Moldavië afreken met haar communistische verleden en de weg van democratie inslaat". Tijdens de deelsessie ging de aandacht specifiek naar Moldavië uit. Na de val van de muur in 1989 laten veel Oost-Europese landen het communisme achter zich. Maar dit bleef niet zo, rond 2000 werd het communisme opnieuw ingevoerd in Moldavië. Moldavië is lange tijd het enige communistische land in Europa, evenals het armste land van Europa.

Anno 2009 kwam hier een einde aan. Onlangs hebben in Moldavië vier pro-westerse partijen de parlementsverkiezingen gewonnen. Zij vormen nu

samen een coalitie. Tijdens de deelsessie werd besproken hoe het er nu voor staat met het democratiseringsproces en wat de gevolgen hiervan zijn voor de Europese Unie. Ludmila Lupa en Victor Guzun van onze liberale zusterpartij uit Moldavië, Alliance Moldova Noastra, waren aanwezig om de situatie toe te lichten.

6.1 MATRA (Midden- en Oost-Europa programma)

Sinds 1994 neemt de VVD deel in het MATRA-programma. Dit programma richt zich op capaciteitsopbouw van liberale zusterpartijen in de buurstaten van de Europese Unie. Dit programma wordt gefinancierd door het ministerie van Buitenlandse Zaken. Door het MATRA-programma kan de VVD met liberale partijen werken in verschillende landen. In 2009 heeft de VVD met de volgende landen samengewerkt: Armenië, Azerbeidzjan, Belarus, Bosnië en Herzegovina, Bulgarije, Georgië, Kosovo, Macedonië, Moldavië, Polen, Servië en Turkije. De vraaggestuurdheid van de samenwerking is van doorslaggevend belang. Elke partner is zelf verantwoordelijk voor de samenwerking door middel van het indienen van aanvragen voor projecten.

2009 Is het tweede jaar van het drie jarenprogramma op basis waarvan samenwerking tot stand komt. Een van de prioriteiten is het verbeteren van de monitoring en evaluatie van de samenwerking zodat na drie jaar verscherpte resultaten kunnen worden aangetoond. Anderzijds is een grote kracht van dit programma dat de overdracht van kennis en ervaring in een aantal sessies door de VVD plaatsvindt en dat de partner de opgedane kennis en ervaring zelf verder onder haar kader verspreidt.

Naast bilaterale activiteiten ondersteunt de VVD de regionale samenwerking in de Balkan. De verschillende landen hebben na het uiteenvallen van Joegoslavië en de verschillende oorlogen die hierdoor zijn ontstaan zich vooral gericht op de eigen soevereiniteit. De liberalen in de regio erkennen echter dat samenwerking tussen de landen van groot belang is voor economische vooruitgang. Om dit te stimuleren hebben de liberalen uit Bosnië, Servië, Kroatië, Kosovo, Macedonië en Montenegro '*LIBSEEN*' opgericht, wat staat voor *Liberal South East European Network*. Het doel is om minimaal twee keer per jaar een groot congres te organiseren waar liberalen uit de regio samenkomen om te discussiëren over gemeenschappelijk problemen en gemeenschappelijke aanpak. Hiermee zijn de liberalen de eerste in de regio en zijn daarmee het leidend voorbeeld voor andere politieke stromingen.

Ook in de Kaukasus ondersteunt de VVD regionale samenwerking. In 2009 heeft de VVD projecten uitgevoerd met liberale deelnemers uit Azerbeidzjan, Georgië, Zuid-Ossetië, Abchazië en Armenië. De trainingen richtten zich voornamelijk op het liberalisme. In de Kaukasus zijn partijen voornamelijk

georganiseerd rondom de partijleider en niet zozeer gebaseerd op ideologieën. Er is dan ook grote behoefte aan trainingen over politieke ideologieën. In Georgië organiseerde VVD Internationaal voor de vierde keer een 'leadership academy' met de Alfred Mozer Stichting (PvdA) en de Eduardo Frei Stichting (CDA) voor alle politieke partijen in het land. De focus ligt hier op partij ideologie, persoonlijke ontwikkeling en campagne voeren. Dit was wederom een groot succes. In 2009 is een soortgelijk project uitgevoerd in Armenië. Wegens het grote succes zal in beide landen dit project in 2010 weer uitgevoerd worden.

Zoals al eerder na voren kwam was 2009 een hectisch jaar voor Moldavië. De parlementaire verkiezingen werden gewonnen door de communisten, maar na vele protesten van de oppositie zijn er nieuwe verkiezingen uitgeschreven. Vier democratische partijen hebben samen de communisten verslagen en vormen nu een coalitie, waaronder twee liberale partners van de VVD; Alliance Moldova Noastra (AMN) en Liberal Party (LP). Helaas is het niet gelukt om een president te kiezen, aangezien daarvoor stemmen van de communistische partij nodige waren. In 2010 volgen er wederom verkiezingen. VVD Internationaal heeft AMN en de LP ondersteund door middel van verschillende trainingen.

In Belarus heeft de VVD de oppositie ondersteund, voornamelijk via een liberaal wetenschappelijk bureau. Direct werken met een politieke partij is zeer moeilijk, aangezien dit verboden is in het land. Toch weet de VVD met haar projecten een grote groep van de oppositie in Wit-Rusland te trainen.

6.2 Nederlands Instituut voor Meerpartijen Democratie (NIMD)

Het Nederlands Instituut voor Meerpartijen Democratie (NIMD) is een samenwerkingsverband van de Nederlandse politieke partijen en is actief in 18 landen in Afrika, Latijns-Amerika, Azië en Oost-Europa. Sinds 2000 werkt de VVD binnen het NIMD aan het versterken van politieke partijen in deze landen. Door enerzijds hun institutionele capaciteiten te vergroten en anderzijds de dialoog tussen partijen te bevorderen, weet het NIMD partijstelsels in jonge democratieën minder conflictgevoelig te maken. Zo droeg het NIMD in 2009, door het stimuleren van samenwerking tussen partijen, in belangrijke mate bij aan de succesvolle verkiezingen in Ghana en Malawi. In Kenia ondersteunde het partijen bij het opstellen van een nieuwe grondwet, die grootschalig verkiezingsgeweld als in 2008 moet helpen voorkomen. In Ecuador was het NIMD-programma leidend bij het schrijven van een nieuwe Kieswet en een nieuwe wet op politieke partijen. Daarnaast werden tientallen partijen wereldwijd ondersteund in het ontwikkelen van hun partijapparaten. Door de combinatie van capaciteitsversterking grotere overeenkomst over fundamentele wetgeving weet het NIMD een voortrekkersrol te spelen in de opbouw van de rechtsstaat.

Het NIMD-bestuur en de Raad van Toezicht bestaan uit vertegenwoordigers van de Nederlandse politieke partijen. Binnen het Nederlands Instituut voor Meerpartijen Democratie bestond in 2009 de rechtstreekse participatie van de VVD uit het bestuurslid Uri Rosenthal (VVD-fractievoorzitter Eerste Kamer) en twee leden van de Raad van Toezicht, Hans van Baalen (voorzitter en fractievoorzitter in het Europees Parlement) en Raymond van der Meer (LIGN). Er is eveneens een partijcoördinator, Sam van der Staak, die voltijd door de partij aan het NIMD ter beschikking is gesteld. De VVD ontvangt voor deze medewerker een volledig dekkende vergoeding van het NIMD. De partijcoördinator was in 2009 verantwoordelijk voor de politieke aansturing van de NIMD-programma's in Afghanistan, Georgië, Zimbabwe en Burundi. Voor de NIMD-activiteiten van het afgelopen jaar kunt u het jaarverslag van deze organisatie raadplegen (www.nimd.org).

6.3 European Liberal Democrat and Reform party (ELDR)

De ELDR is een Europese politieke partij waar liberale partijen uit heel Europa bij zijn aangesloten. De ELDR stelt zich ten doel de liberale beweging in Europa te versterken en bij te dragen aan een gemeenschappelijke politieke visie.

In April 2009 was de ELDR council meeting in Brussel. Het hoofdthema was "The liberal response to the economic crisis". Jan Mulder zat in een speciale werkgroep om dit document voor te bereiden. Ook werden hier de gezamenlijke campagne activiteiten voor de Europese verkiezingen besproken. Vooral de zichtbaarheid van de ELDR kreeg hierbij aandacht. De ELDR had verschillend campagne materiaal en een website om de Europese kiezer extra informatie te bieden.

In september 2009 organiseerde de ELDR een 'coordination meeting' voor alle Europese liberale partijstichtingen die in Oost-Europa actief zijn. Tijdens dit overleg worden de verschillende activiteiten in verschillende landen besproken. Eveneens wordt er gekeken naar mogelijke samenwerking tussen liberale stichtingen. VVD Internationaal werkt veel samen met de Duitse Friedrich Naumann Foundation, het Deense SILBA, de Engelse LibDems en met D66. Het heeft namelijk weinig nut om drie liberale trainingen achter elkaar te geven aan dezelfde partij. Goede afstemming en eventuele samenwerking is daarom van groot belang. Er komt een algemene agenda om de activiteiten in te zetten zodat er meer overzicht is en stichtingen elkaar makkelijker kunnen benaderen.

In oktober 2009 vond het jaarlijkse ELDR congres plaats in Barcelona. Na de Europese verkiezingen van juni 2009 was dit congres de eerste gelegenheid voor de liberale ministers, eurocommissarissen, partijleiders en leden om bij

elkaar te komen en met de onlangs verkozen Europarlementariërs in debat te gaan.

Het thema van het congres was "economisch liberalisme na de financiële crisis". Er werd gediscussieerd over de liberale perspectieven en antwoorden als reactie op de crisis, maar ook over de waarden en normen in de economische politiek.

Daarnaast werden er verkiezingen gehouden voor een nieuw ELDR bureau. Jeannette Baljeu van de VVD heeft het bureau verlaten. Lousewies van der Laan van D66, is mede met behulp van de VVD, gekozen tot bureau member. De VVD had zelf geen kandidaten. De VVD heeft een positieve bijdrage geleverd aan de 'theme resolution' van de ELDR; "Liberal answers for a new prosperity". Dit is voornamelijk te danken aan de inbreng van de partijcommissie Europese Zaken, waarmee VVD Internationaal intensief samenwerkt.

Tevens was er een seminar "strong political party branches at the local level". Er waren zeker veertien VVD'ers mee, waarvan veel op vrijwillige basis. De VVD heeft dit nodig om al haar stemmen te gebruiken. Het enthousiasmeren van vrijwilligers is dan ook van groot belang voor VVD Internationaal.

De ELDR-partij, als vertegenwoordiger van miljoenen Europese kiezers, vormt een steeds belangrijkere link tussen de burgers en is goed vertegenwoordigd binnen de verschillende EU-instanties. Voor meer informatie kunt u terecht op de website van de ELDR (www.eldr.org).

6.4 European Liberal Forum (ELF)

Sinds 2007 is de VVD lid van het 'European Liberal Forum' (ELF), de overkoepelende organisatie voor liberale Europese stichtingen. In 2009 heeft VVD Internationaal financiering toegewezen gekregen voor een uitwisselingsproject tussen lokale Nederlandse politici en lokale politici uit Oost-Europa. Het seminar "The influence of European policy on local level" was bedoeld om lokale liberalen uit Oost-Europa en Nederland kennis te laten maken en ervaringen uit te laten wisselen. Gedurende drie dagen in mei werden verscheidene seminars georganiseerd in Utrecht, Den Bosch en Rosmalen. Acht buitenlandse liberalen uit Hongarije, Roemenie, Estland, Slovenië en Polen namen samen met Nederlandse liberalen deel aan deze seminars. De vrijdagavond in het programma besloeg de algemene vergadering van de VVD. Ook hierbij waren de buitenlandse liberalen aanwezig. De speeches werden vertaald door een tolk.

In oktober hebben zes lokale VVD politici een wederbezoek gebracht aan Roemenie om van gedachten te wisselen met lokale Roemeense politici betreffende lokale, nationale en Europese politiek. Betty de Boer, Kees Geldof, Tom Leest, Klaas Dijkhoff, Paul Laudy en Auckje de Vries

vertegenwoordigden de VVD. Het zwaartepunt van dit bezoek lag bij de invloed van Europees beleid op de lokale politiek.

Al met al was het een succesvol project: door de intensieve samenwerking tussen de lokale VVD lijsttrekkers en het veelvuldig contact met lokale Oost-Europese en Roemeense politici, hebben de deelnemers zowel een groter inzicht gekregen in de Oost-Europese, Roemeense als de Nederlandse politiek.

6.5 Liberal International (LI)

De Liberale Internationale (LI) is de wereldwijde overkoepelende organisatie van liberale partijen. Sinds haar oprichting in 1947 is LI een belangrijk netwerk geworden voor de promotie van het liberale gedachtegoed, het ondersteunen van liberale partijen en het uitdragen van de beginselen van een liberale democratie. Hoewel de liberale beginselen in elk land of werelddeel een andere invulling krijgen, zijn er een aantal zaken die alle liberale partijen van over de hele wereld binden; het respecteren van mensenrechten, vrije en eerlijke verkiezingen, rechtvaardigheid, tolerantie, duurzaamheid, een vrije markt economie en vrije handel. In 2009 zijn meer dan 90 partijen lid van LI, waarvan 65 het volledige lidmaatschap bezitten. De overige partijen beschikken over de 'Observer Status'. Deze partijen zijn gerechtigd deel te nemen aan alle LI activiteiten, maar bezitten geen stemrecht.

In februari 2009 hield LI de eerste van twee zogenaamde 'Executive Committees' in Straatsburg. Tijdens deze Executive Committee zijn 6 resoluties aangenomen, waaronder één van de VVD. Hierin wordt opgeroepen wereldwijd te strijden tegen seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en hen daartegen te beschermen. Deze resolutie werd unaniem aangenomen. De overige resoluties behandelden o.a. de gascrisis en de situatie in Gaza en de DR Congo.

In mei 2009 vond in Vancouver de tweede Executive Committee plaats. Een panel van liberale politici uit alle werelddelen, voorgezeten door Hans van Baalen, presenteerde haar standpunten over de toekomst van het liberalisme onder de titel 'The Future of Liberalism: a political agenda 2010-2020?' Daarnaast bespraken de afgevaardigden de lidmaatschapsverzoeken van 4 partijen, zijnde de El Ghad Party uit Egypte, de Singapore Democratic Party (SDP), Liberal Democratic Party (LDS) uit Bosnië en de National League for Democracy - Liberated Areas (NLD-LA) uit Birma. De vergadering gaf voor deze vier partijen een positief advies af aan het congres.

Het LI congres in oktober in Caïro, georganiseerd door het secretariaat van LI en de Democratic Front Party uit Egypte, stond in het teken van 'Education for the 21st Century.' Een resolutie van de VVD die oproept tot

democratieonderwijs in het Midden-oosten werd met grote meerderheid aangenomen. Daarnaast heeft de VVD een belangrijke bijdrage geleverd aan de thema-resolutie, 'The World Today,' door onder andere een inleidende paragraaf als amendement in te dienen, dat unaniem werd gesteund. De lidmaatschapsverzoeken van de eerder genoemde partijen werden positief beantwoord. Tijdens het congres is Hans van Baalen, delegatieleider van de VVD in het Europees Parlement, unaniem verkozen tot president van LI. Sinds 2007 was hij al Deputy President. Na voormalig VVD partijleiders Edzo Toxopeus en Frits Bolkestein is Hans van Baalen de derde VVD'er die deze prestigieuze functie bekleedt.

Meer informatie over de Liberale Internationale, waaronder alle aangenomen resoluties, is terug te vinden op www.liberal-international.org

7. Voorlichting en communicatie

7.1 Verkiezingen Europees Parlement

De verkiezingen voor het Europees Parlement vonden plaats op 4 juni 2009. De gemiddelde opkomst kwam uit op 36,7%. De VVD behaalde drie zetels; één minder dan in 2004. Hans van Baalen, Jeanine Hennis-Plasschaert en Toine Manders hebben namens de VVD zitting in het Europees Parlement.

7.2 Landelijke PR-commissie (LPC)

Elk kamercentraalbestuur heeft een lid dat verantwoordelijk is voor de portefeuille PR-activiteiten en permanente campagne. Deze PR-vertegenwoordigers hebben zitting in de Landelijke PR-Commissie (LPC). Voorzitter van de commissie is het hoofdbestuur lid met de portefeuille Communicatie & PR, Henri Kruithof. In de commissie zitten ook de voorlichters van zowel partij als fractie en vertegenwoordigers van het Algemeen Secretariaat.

De LPC komt doorgaans vier à vijf keer per jaar bijeen. In 2009 kwam de LPC bijeen op de volgende data: 14 januari, 7 februari, 24 juni, 26 september en 25 november.

7.3 Liber

Liber is in 2009 acht maal uitgekomen, te weten in februari, maart, mei, juni, september, oktober, november en december. Daarnaast is tegelijk met de Liber van mei een bijlage verschenen voor de Europese verkiezingen.

Met nieuws vanuit de partij, interviews met leden en informatie over de permanente campagne en belangrijke activiteiten van de VVD, heeft Liber zich breed georiënteerd op alle gelederen van de VVD. Er is ruimte geboden om meningen naar voren te brengen en discussie aan te jagen. Daarnaast is er speciale aandacht uitgegaan naar de Europese verkiezingen.

Net als in eerdere jaren heeft Liber in 2009 veel met beeld-/tekst-verhouding gedaan. Met foto's zijn artikelen extra tot leven gebracht. De vaste cartoon op pagina drie droeg bij aan de beeldbepaling van het blad. Ook is het uiterlijk van Liber in overeenstemming gebracht met de nieuwe huisstijl.

Als bijlage bij Liber in mei is de Europakrant meegezonden aan de leden. Deze campagnekrant werd ook op straat uitgedeeld tijdens de campagneperiode voor de Europese verkiezingen. De krant had tot doel leden en niet-leden te informeren over de VVD-standpunten tijdens de Europese verkiezingen. Deze verkiezingen vonden plaats op 4 juni 2009.

7.4 Website

In oktober 2009 heeft de VVD de nieuwe website gelanceerd. De nieuwe website ziet er niet alleen anders uit, maar geeft de VVD ook online een betere uitstraling: duidelijk, met lef en modern. De VVD is een partij met een mening en laat dit ook terugkomen door op de website standpunten en stellingen in te nemen. Daarnaast gaat de VVD graag in debat en is er op de site de mogelijkheid om door de lezer te reageren, te beoordelen en ook zelf een standpunt in te nemen. Met de website laat de VVD ook zien dat zij een moderne partij is, de mogelijkheid om artikelen of standpunten te delen met vrienden via de verschillende Social Media-platforms als Twitter of LinkedIn is dan ook geen probleem.

Overigens heeft de VVD met de nieuwe website een eerste stap gezet naar een verdere professionalisering op online-gebied. In het volgende jaar verschijnt er dan ook een voorleesfunctie voor slechtzienden op de website, een mobiele variant van de website en de mogelijkheid om donaties en betalingen te doen aan de VVD te doen via iDeal.

Lokale websites

Sinds eind 2005 biedt de VVD afdelingen / kamercentrales / individuen (wethouders / raadsleden e.d.) de mogelijkheid een professionele en eenvoudig te onderhouden lokale website in de VVD-huisstijl af te nemen. Evenals de landelijke VVD-website hebben ook de lokale websites in 2009 een nieuw uiterlijk gekregen.

In 2009 is het aantal afdelingen / kamercentrales / individuen dat van deze mogelijkheid gebruik maakt gegroeid van 207 naar 287.

De lokale website wordt op basis van sponsoring aangeboden; de VVD vraagt de gebruiker slechts om een jaarlijkse bijdrage. De hoogte hiervan is afhankelijk van het aantal VVD-leden van de kring waarbinnen de gebruiker actief is. Deze bijdragen vloeien terug in het project lokale websites.

Kilometerheffing: No way!

De kilometerheffing is een omstreden punt geweest in 2009. De VVD wil een einde maken aan dit idiote plan voor de kilometerheffing en heeft daarom ook een actiesite www.kilometerheffingnoway.nl opgezet waar de mogelijkheid was om de petitie te tekenen tegen de kilometerheffing, de sticker te bestellen en vrienden te attenderen op deze website. Dit is dan ook massaal gedaan en heeft geresulteerd in 75.498 petitie's, een massaal "NO WAY" tegen de kilometerheffing.

Thorbeckeweb

Thorbeckeweb is de wekelijkse digitale nieuwsbrief voor VVD-leden. De partij, Tweede Kamer, Eerste Kamer en Eurofractie zijn hierin bijna wekelijks met items vertegenwoordigd.

Thorbeckeweb wordt bijna wekelijks op vrijdag verstuurd; in 2009 49 keer, inclusief twee extra edities. Het aantal abonnees is in 2009 circa 15.000.

Campagenieuwsbrief

In de aanloop naar de herindelingsverkiezingen en de gemeenteraadsverkiezingen is de campagenieuwsbrief een belangrijk communicatie-instrument geweest. Er werd door het campagne-team van de VVD met regelmaat gecommuniceerd door middel van deze campagenieuwsbrief. In 2009 zijn er negen campagenieuwsbrieven verschenen welke zijn verzonden aan de lijsttrekkers, campagneleiders en secretarissen van de afdelingen. Hierin konden zij bijvoorbeeld adviezen lezen met betrekking tot de uitingen, de stemwijzer, de campagnedata, de webshop, de huisstijl, online communicatie / interactie, etc

7.5 Fondsenwerving

Inleiding

Sinds begin 2009 is de afdeling fondsenwerving binnen de VVD een feit. Gedurende dit jaar heeft er een personeelwisseling plaatsgevonden waardoor er tussen mei en september geen bezetting is geweest. Sinds september 2009 is de functie weer volledig bezet. Een aantal initiatieven zijn opgezet en uitgerold binnen de VVD. Het implementeren van fondsenwerving heeft tijd en geduld nodig, we zijn nu een half jaar op weg. De tijd die het minimaal kost om de kosten die in fondsenwerving worden gestoken terug te verdienen wordt geschat op tenminste twaalf maanden. Deze termijn is voor de VVD niet anders. In de begroting voor 2009 was het doel voor fondsenwerving te hoog gesteld en is het resultaat niet behaald. In 2010 moet alles in het werk worden gesteld om de doelen wel te halen.

Seminar Deze Toekomst

In april 2009 is er een seminar georganiseerd "Deze Toekomst" in Kasteel de Wittenburg in Wassenaar. Genodigden konden in gesprek met de top van de partij en deskundigen over de kredietcrisis.

Ivo Opstelten Foundation

In 2009 is de Ivo Opstelten Foundation opgericht. Hiervoor zijn actief leden benaderd. Dit heeft geresulteerd in, op dit moment, 24 leden. In 2010 zal de Foundation breder onder de aandacht gebracht worden. Ook op andere manieren zal meer aandacht worden gevraagd voor de foundation.

Advertenties in Liber

Er zijn 11 informatie aanvragen binnen gekomen voor adverteer mogelijkheden in Liber, deze worden actief opgevolgd. Vooralsnog zijn de advertenties wederdiensten geweest voor sponsoring in natura.

Spontane sponsoring

De VVD heeft een sticker tegen de kilometerheffing gedrukt. Er is vervolgens gericht gezocht naar bedrijven en personen die hier een financiële bijdrage aan wilden koppelen. Verschillende leden hebben hieraan gehoor gegeven.

Giftenbrief

In mei is er ten bate van de Europese Verkiezingen een giftenbrief geweest. In november is er een succesvolle giftenbrief uitgegaan naar de leden. Jaarlijks blijkt dat dit toch een effectief middel is om geld te werven onder leden.

Fundraisediners

In februari heeft in kleine kring een succesvol fundraisediner plaatsgevonden. Dit initiatief zal in 2010 ook verder uitgewerkt worden.

8. Jongerenbeleid

8.1 CLJ

De Commissie Liberaal Jongerenbeleid (CLJ) valt sinds 1 januari 2000 onder voorzitterschap van het JOVD-hoofdbestuur. Voor een verslag van de samenstelling en werkwijze van de CLJ wordt verwezen naar het jaarverslag van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD). De CLJ heeft in 2008 niet vergaderd. De jongerenfunctionarissen in de kamercentralebesturen hebben een duidelijke schakelfunctie tussen JOVD en VVD en zijn het aanspreekpunt over het te voeren jongerenbeleid in de kamercentrale. Nog niet alle kamercentrales hebben een jongerenvertegenwoordiger in het bestuur.

8.2 Projectgroep Jongeren

Onder voorzitterschap van Simone Wolthuis is sinds in het najaar van 2008 een projectgroep Jongeren ingesteld. Deze projectgroep richt zich op de binding van jongeren aan de VVD en het werven van jonge kiezers. Deze projectgroep is enkele malen bijeen geweest. Tijdens de AV in november heeft deze groep een aparte jongerensessie georganiseerd, die ruim werd bezocht.

8.3 Samenwerking met de JOVD

In 2009 hebben de JOVD en de VVD gesproken over intensievere samenwerking op het gebied van onder meer Opleiding en Trainingen en Internationale activiteiten. Hiervoor zijn in het najaar van 2009 jaarlijkse afspraken overeengekomen die in 2010 geïmplementeerd zullen worden.

9. Liberaal Vrouwenennetwerk

De netwerkfunctie van het Liberaal Vrouwen Network (LVN) is in het jaar 2009 versterkt. De werkwijze van het LVN wordt zowel binnen als buiten de partij steeds beter zichtbaar.

Coördinator van het Liberaal Vrouwenennetwerk is Marijke Vos-Maan. De landelijke commissie LVN wordt gevormd door afgevaardigden (vrouwen en mannen) in de Kamercentrales met LVN in hun portefeuille.

9.1 Missie, visie en doelstelling

De missie blijft: Integratie in de partij, biedt betere kansen voor de VVD vrouw om een goede netwerker te worden. Het Liberaal Vrouwen Network zit met haar doelstelling en missie op de goede lijn om binnen de partij zich verder tot ontwikkelen, zowel ten aanzien van partijorganisatie als partijpolitiek.

Doelen van het Liberaal Vrouwenennetwerk:

- Het bevorderen van de politieke bewustwording van vrouwen;
- Het vergroten van de participatie van liberale vrouwen in bestuurlijke, politieke en maatschappelijke functies. In de praktijk betekent dit: meer (gekwalficeerde) vrouwen op politieke en maatschappelijk relevante posities ter versterking van het liberale gedachtegoed;
- Een toegankelijk netwerk opbouwen waaraan meerdere netwerken of contactpersonen gekoppeld worden;
- De vertegenwoordiging van en beïnvloeding door liberale vrouwen in vrouwenorganisaties, zowel nationaal als internationaal.

9.2 Vertegenwoordigingen

Het Liberaal Vrouwen Network is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van de Nederlandse Vrouwenraad. Eveneens is het LVN vertegenwoordigd in de Klankbordgroep Internationaal en de commissie Rechten van de vrouw van de Nederlandse Vrouwenraad.

Het LVN onderhoudt contacten met E-Quality, bureau voor gender en etniciteit en diverse organisaties waaraan meerdere netwerken of contactpersonen gekoppeld zijn.

Leden van de stuurgroep hebben zitting in de Haya van Somerenstichting en de commissie Talentmanagement. Er is regelmatig contact met de portefeuillehouders LVN in de Kamercentrales, JOVD, VVD-Bestuurdersvereniging en Partijcommissies.

In dit verslagjaar zijn door leden van de stuurgroep op uitnodiging diverse bijeenkomsten bijgewoond, zoals de de Voorjaars- en de Prinsjesdagborrel van E-Quality.

10. Commissie ad hoc

Op 10 november 2009 is de verkiezingsprogrammacommissie onder voorzitterschap van Jan Anthonie Bruijn door het hoofdbestuur ingesteld. De commissie kreeg als opdracht het schrijven van het VVD-verkiezingsprogramma bij de komende Tweede Kamerverkiezingen. Lees hierover verder in hoofdstuk 5.3.

11. VVD-Eerste Kamerfractie

11.1 Samenstelling bij aanvang van het verslagjaar (14 zetels)

De heer drs E. Asscher
De heer mr G.J.J. Biermans
Mevrouw mr A. Broekers-Knol
Mevrouw prof dr H.M. Dupuis
Mevrouw mr dr A.W. Duthler
De heer mr G.J. de Graaf
De heer drs L.M.L.H.A. Hermans
De heer ir P.H. Hofstra
Mevrouw W.H. Huijbregts-Schiedon
De heer F.E. van Kappen
Mevrouw prof mr dr E.M. Kneppers-Heynert
De heer prof dr U. Rosenthal
De heer prof dr ing S. Schaap
Mevrouw mr P. Swenker

Samenstelling fractiebestuur bij aanvang van het verslagjaar

De heer prof dr U. Rosenthal, voorzitter
De heer mr G.J. de Graaf, vice-voorzitter
Mevrouw mr dr A.W. Duthler, secretaris/penningmeester

11.2 Bijeenkomsten

De VVD-Eerste Kamerfractie vergadert iedere dinsdagochtend. Op dinsdag vinden ook de plenaire vergadering van de Eerste Kamer en vergaderingen van commissies en overige fracties plaats.

11.3 Commissies

Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin

- Loek Hermans
(commissievoorzitter)
- Helmi Huijbregts
- Anne-Wil Duthler
- Frank van Kappen

Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking

- Fred de Graaf
(commissievoorzitter)
- Frank van Kappen
- Heleen Dupuis
- Uri Rosenthal

Economische Zaken

- Liesbeth Kneppers
(commissievoorzitter)
- Edward Asscher

- Pieter Hofstra
- Ankie Broekers

Europese Samenwerkings-organisaties en Tijdelijke gemengde commissie subsidiariteitstoets

- Ankie Broekers (ondervoorzitter commissie)
- Sybe Schaap
- Liesbeth Kneppers
- Anne-Wil Duthler

Financiën

- Ger Biermans
- Pieter Hofstra
- Edward Asscher
- Loek Hermans

JBZ Raad

- Ankie Broekers
- Anne-Wil Duthler
- Fred de Graaf
- Frank van Kappen

Justitie

- Anne-Wil Duthler
- Ankie Broekers
- Fred de Graaf
- Liesbeth Kneppers (ondernemingsrecht)

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

- Sybe Schaap
- Helmi Huijbregts
- Paula Swenker
- Loek Hermans

Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken

- Frank van Kappen (ondervoorzitter commissie)
- Fred de Graaf
- Ger Biermans
- Sybe Schaap

Onderwijs, Cultuur en Wetenschapsbeleid

- Heleen Dupuis
- Sybe Schaap
- Edward Asscher (cultuur)
- Loek Hermans

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

- Paula Swenker
- Liesbeth Kneppers
- Helmi Huijbregts
- Ger Biermans (pensioenen)

Verkeer en Waterstaat

- Pieter Hofstra
- Helmi Huijbregts
- Edward Asscher (luchtvaart)
- Heleen Dupuis (verkeersveiligheid)

Volksgezondheid, Welzijn en Sport/Jeugd en Gezin

- Heleen Dupuis (ondervoorzitter commissie)
- Paula Swenker
- Helmi Huijbregts
- Ger Biermans
- Uri Rosenthal

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu/Wonen, Wijken en Integratie

- Edward Asscher
- Sybe Schaap
- Pieter Hofstra
- Paula Swenker
- Uri Rosenthal

Verzoekschriften

- Helmi Huijbregts
- Uri Rosenthal

12. VVD-Tweede Kamerfractie

12.1 Samenstelling 18e fractie bij aanvang verslagjaar: 21 leden

drs M. Rutte, Ch.B. Aptroot, mr drs J.C. van Baalen, W.I.I. van Beek, drs S.A. Blok, drs A.J. Bokestijn, J.H. ten Broeke, mw. mr dr B.I.van der Burg, mw. mr I. Dezentjé Hamming-Bluemink, mw. mr L.J. Griffith, T. Elias drs P.de Krom, mw. A. van Miltenburg, mw. mr H. Neppérus, mr drs A. Nicolaï, J.W. Remkes, mw. drs E.I. Schippers, mw. J.F. Snijder-Hazelhoff, mr F.Teeven, mr drs F.H.H. Weekers, drs H. Zijlstra.

Wijzigingen in de fractiesamenstelling

- Op 14 juli verliet de heer mr drs J.C. van Baalen de fractie om zitting te nemen in het Europees Parlement;
- De vacature werd vervuld door de heer C.L.M. Meeuwis die op 1 september werd beëdigd;
- Op 19 november verliet de heer drs A.J. Bokestijn de fractie na uitlatingen over de inhoud van het besloten gesprek met Hare Majesteit de Koningin;
- De vacature werd vervuld door de heer H. Harbers die op 1 september werd beëdigd.

Samenstelling fractiebestuur bij aanvang van het verslagjaar

drs M. Rutte (voorzitter), mw. drs E.I. Schippers (vice-voorzitter), W.I.I. van Beek (secretaris), drs S.A. Blok (secretaris personeel/penningmeester)

12.2 Bijzondere fractiebijeenkomsten in het verslagjaar

- Op 12 januari kwam de fractie in Den Bosch bijeen ter bespreking van een lange termijn visie;
- Op 19 januari bracht de gehele fractie met fractiemedewerkers een bezoek aan de VVD-Euro-fractie in Brussel;
- Op 28 en 29 augustus vond het jaarlijkse fractieweekend plaats in Ermelo.

Vergaderingen binnen de fractie

De fractie vergadert iedere dinsdagochtend, ter voorbereiding op de Kamerweek.

Op de dinsdagmiddagen komt de fractie bijeen ter bespreking van een lange termijn thema en in het najaar ter bespreking van de deelbegrotingen. Het fractiebestuur vergadert in beginsel één keer per week. De fractiecommissies bepalen zelf de vergaderfrequentie.

12.3 Overige

- Op zaterdag 7 maart was er een nieuwe-leden-dag in het gebouw van de Tweede Kamer. Fractieleden, fractiemedewerkers, persoonlijk medewerkers, VVD-Eerste Kamerleden, VVD-Europarlementariërs, leden van het hoofdbestuur en medewerkers van het partijbureau waren aanwezig voor het geven van informatie, masterclasses en rondleidingen. In totaal worden ca 450 nieuwe-leden ontvangen in twee groepen.
- Op 22 september nam de fractie met een receptie afscheid van Hans van Baalen.
- In de zomer startten de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen-2010 met Stef Blok als campagneleider.
- De campagne voor de herindelingsverkiezingen in het najaar werd ondersteund door onder meer een bustour met alle fractieleden naar de vier regio's op de zaterdag voor de verkiezingen.
- Op 15 december nam de fractie met een besloten lunch afscheid van Arend Jan Boekestijn.
- De fractie ontving in het verslagjaar 54 groepen, het aantal groepen dat werd ontvangen door fractieleden is hier niet bij inbegrepen.
- De fractie ontving in dit verslagjaar 152 brieven en via het partijbureau 27 brieven, de rechtstreeks aan de leden verzonden brieven zijn hier niet bij inbegrepen. De fractievoorzitter ontving rechtstreeks 4603 brieven en e-mails.
- Zowel fractie als fractieleden ontvingen in toenemende mate enorme aantallen e-mails.
- De vergaderingen van partijcommissies, themabijeenkomsten en congressen van de partij werden door fractieleden bijgewoond.
- HB-leden en KC-voorzitters woonden roulerend de reguliere fractievergadering op dinsdagochtend bij.

13. VVD-Eurofractie

13.1 Samenstelling 6^e fractie bij aanvang verslagjaar: 4 leden

J. Maaten (delegatieleider), mw. J.A. Hennis-Plasschaert, mr A. J. M. Manders, ir J. Mulder.

Samenstelling 7^e fractie per 14 juli 2009: 3 leden

Mr drs. J.C. van Baalen (delegatieleider), mw. J.A. Hennis-Plasschaert, mr A. J. M. Manders.

13.2 Bijzondere fractie bijeenkomsten in het verslagjaar

- Op 19 januari bracht de gehele Tweede Kamerfractie met fractiemedewerkers een bezoek aan de fractie in Brussel;
- Op 6 juli werd Jan Mulder door de oude en nieuwe fractie uitgegeten;
- Op 7 juli afscheid Jules Maaten in één der salons van het Europees Parlement.

Vergaderingen binnen de fractie

De fractie vergadert op ad hoc basis daar de agenda van het Europees Parlement dit vereist of één van de leden dat wenst.

De fractie vergadert in elk geval maandelijks tijdens de zitting in Straatsburg.

13.3 Overige

- Op 27 januari werd door Jules Maaten deelgenomen aan het overleg van het ALDE fractiebestuur met de liberale Commissarissen (waaronder Neelie Kroes)
- Op 8 en 29 januari verving Jules Maaten in de Conference of Presidents de ALDE fractievoorzitter Graham Watson.
- Op 9 mei werden 300 VVD'ers tijdens de Schuman-dag in Brussel verwelkomd door de Eurofractie.
- Op 4 juni werden er verkiezingen gehouden voor het Europees Parlement.
- Op 8 september gezamenlijke ontvangst Eerste en Tweede Kamerleden, in de oude zaal van de Tweede Kamer, van de nieuw gekozen leden Europees Parlement. Jules Maaten kreeg een lintje.

14. VVD-Bestuurdersvereniging

14.1 Algemeen

De VVD-Bestuurdersvereniging is in 1946 opgericht als ontmoetingspunt voor en van liberale gemeente- en provinciebestuurders en is uitgegroeid tot een ondersteunend apparaat voor haar leden en tot een platform voor kennisuitwisseling en discussie. Inmiddels zijn ook waterschapsbestuurders, Eerste Kamerleden, Tweede Kamerleden en Europarlementariërs lid van de VVD-Bestuurdersvereniging.

Tot de werkzaamheden behoren het ontwikkelen en uitwerken van standpunten met betrekking tot het binnenlands bestuur en het ondersteunen van lokale, provinciale, landelijke en Europese VVD-bestuurders. Tevens worden in samenwerking met de Haya van Somerenstichting opleidingen en trainingen ontwikkeld en verzorgd voor bestuurders. Ook informatie-overdracht, adviseren van de Tweede Kamerfractie, het creëren van netwerken en belangenbehartiging behoren tot het takenpakket van de vereniging. Onder dit laatste aspect kan aandacht voor de rechtspositie van gekozen en benoemde gemeente- en provinciebestuurders genoemd worden.

Ook in 2009 combineerde mevrouw drs E Ph Gobits de functie van bestuurssecretaris voor de VVD-Bestuurdersvereniging met de functie van assistent bestuurszaken op het algemeen secretariaat van de VVD. Deze functie-combinatie vloeit voort uit de overeenkomst tussen de VVD-Bestuurdersvereniging en de VVD waarbij alle (huidige) diensten van de VVD-Bestuurdersvereniging, met uitzondering van Provincie & Gemeente, voor een vast bedrag per jaar worden ingekocht bij de VVD. D Vermorcken is één dag per week werkzaam voor de VVD-Bestuurdersvereniging.

Ing W Schoevers uit Leidschendam is als eindredacteur aan Provincie & Gemeente verbonden. Het tijdschrift is acht maal verschenen.

14.2 Ledental

Door besluiten van de algemene vergadering van de VVD en van de VVD-Bestuurdersvereniging zijn sinds 1 januari 1992 de gekozen en benoemde gemeente- en provinciebestuurders automatisch lid van de VVD-Bestuurdersvereniging. Sinds november 2007 zijn Eerste en Tweede Kamerleden en Europarlementariërs en sinds november 2008 zijn waterschapsbestuurders automatisch lid van de VVD-Bestuurdersvereniging. Achtergrond van deze beslissing was dat liberale bestuurders gezamenlijk de verantwoordelijkheid hebben voor de instandhouding van de kwaliteit van de voorzieningen die beogen het goed functioneren van liberalen in die functie te bevorderen. De VVD-Bestuurdersvereniging wil dit bewerkstelligen.

De contributie van de VVD-Bestuurdersvereniging komt als toeslag op de contributie van de VVD. In 2009 bedroeg die toeslag € 103,12. Daarnaast kent de VVD-Bestuurdersvereniging het buitengewoon lidmaatschap voor geïnteresseerden. De jaarlijkse toeslag hiervoor bedroeg in 2009 € 49,06.

Het ledental (zowel gewone als buitengewone leden) van de VVD-Bestuurdersvereniging bedroeg op 31 december 2009: 2919. Dit is een netto toename van 12 leden ten opzichte van eind 2008.

De ledenadministratie wordt in het kader van het afgesloten contract volledig door de VVD verzorgd.

14.3 Bestuur

Het bestuur bestaat uit een Dagelijks en een Algemeen Bestuur. Op provinciaal niveau wordt de VVD-Bestuurdersvereniging vertegenwoordigd door een lid van het Algemeen Bestuur. Deze heeft een aantal andere leden in de desbetreffende provincie om zich heen verzameld om gezamenlijk activiteiten te ontplooiën.

In 2009 bestond het bestuur uit de navolgende personen:

Dagelijks bestuur: mevrouw mr M N Kallen-Morren (voorzitter), drs A A M Brok (vice-voorzitter), mevrouw M H Kroes (secretaris), drs H Dijkstra (penningmeester), mr J W P G Luijendijk (tot 4 april), J Lodders (vanaf 4 april).

Provinciale vertegenwoordigers: mevrouw T Klip-Martin (Drenthe), J Lodders (Flevoland, tot 4 april) A van Amerongen (Flevoland, vanaf 4 april), mevrouw A de Vries (Friesland), H L Wichgers (Gelderland), mr A Scheidema (Groningen), J Niederer (Limburg), mevrouw J Zwijnenburg-van der Vliet (Noord-Brabant), J R A Nawijn (Noord-Holland), J Hatenboer (Overijssel), R.P. Waltmann (Utrecht), Chr Simons (Zeeland), F. van den Oever (Zuid-Holland).

Adviseurs: J M Geluk (ir Lelykring), mevrouw drs J E M B Janssen (hoofdbestuur van de VVD, tot 28 november) en M L Verheijen (hoofdbestuur van de VVD, vanaf 28 november).

14.4 Kascommissie

In 2009 bestond de kascommissie uit de volgende personen:

drs G H L Bakker, mevrouw drs A P C J Stallaert (tot 7 november) en R P G Bosma (vanaf 7 november).

Plaatsvervangend lid: mr H M Bergmann, E N W Hoogland.

14.5 Deelgezelschappen

In 2009 waren binnen de VVD-Bestuurdersvereniging de volgende deelgezelschappen actief:

- P J Oudgezelschap (burgemeesters), voorzitter: drs A Mans
- Schepenbank (wethoudersplatform), voorzitter: drs R P Waltmann
- Fractievoorzittersplatform, voorzitter: P van Dijk (tot 26 oktober), mevrouw Y C de Bondt (vanaf 26 oktober)
- Ir Lelykring (waterschapsbestuurders), voorzitter: J M Geluk

14.6 Provincie & Gemeente

In november 2008 stemde de ledenvergadering in met het voorstel Provincie & Gemeente in 2009 als 'de verdieping' van bepaalde politieke en bestuurlijke informatie bij Liber te voegen.

In 2009 verscheen Provincie & Gemeente 'nieuwe stijl': een full-colour krant in tabloidformaat. Provincie & Gemeente is in 2009 acht maal -tegelijk met Liber- verschenen. Hiermee is een substantiële kostenreductie gerealiseerd.

14.7 Website

In 2009 is het initiatief genomen om de website van de VVD-Bestuurdersvereniging te vernieuwen. Eind 2009 is het ontwerp goedgekeurd. De nieuwe website sluit qua uitstraling bij de in 2009 vernieuwde website van de VVD. De nieuwe website (www.vvdbv.nl) zal begin februari 2010 live gaan. Sinds april 2009 is de VVD-Bestuurdersvereniging ook actief op de website LinkedIn met een eigen groep: VVD-Bestuurdersvereniging. Eind 2009 hadden zich al ruim 150 VVD-leden aangemeld voor deze LinkedIn-groep.

14.8 Commissie Leidraad

In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen op 3 maart 2010 stelde de VVD-Bestuurdersvereniging een leidraad verkiezingsprogramma 2010 – 2014 op. Hiermee bood zij afdelingen een handreiking bij het opstellen van een eigen verkiezingsprogramma, toegesneden op de lokale situatie.

In 2008 kwam de commissie Leidraad gemeenteraadsverkiezingen 2010 - 2014 voor de eerste keer bijeen. Op 4 april 2009 is de Leidraad door de ledenvergadering vastgesteld en aan Mark Rutte aangeboden.

Leden: drs A A M Brok (voorzitter), J Heybroek, mr R Luchtenveld, mevrouw drs T Venrooy-van Ark, drs R Vuijk, drs T van Bekkum, drs J M Staatsen, E H van Vliet, O W F van Baal, P van Dijk, mr J W F Hoskam, Chr Simons, mevrouw T van der Torren, mevrouw drs A de Vries, mevrouw drs L J Werger, mevrouw drs A A Zwierstra, E R van Holthe.

14.9 Informatiepool

In 2009 heeft de VVD-Bestuurdersvereniging het initiatief genomen tot het vormen van een informatiepool. Steeds vaker wordt ook op gemeentelijk niveau, zeker na de invoering van de Wet Dualisering Gemeentebestuur, bij collegeonderhandelingen gewerkt met een informateur. Het voordeel is dat de leider van de partij die het initiatief neemt tot de onderhandelingen als een neutraal voorzitter kan optreden en de informateur in eerste instantie kan aftasten waar de mogelijkheden voor een nieuw college liggen. Om als VVD zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de onderhandelingen en vanwege vragen die daarover bij de VVD-Bestuurdersvereniging zijn binnengekomen, is besloten een pool te vormen van VVD-leden die deze taak in één of meerdere gemeenten op zich willen nemen. Gemeenteraadsfracties, mochten zij daartoe geroepen worden, kunnen hierop een beroep op doen. Na een oproep in Provincie & Gemeente heeft zich reeds een aantal mensen aangemeld als informateur, zodat de verwachting is dat aan de vraag voldaan kan worden.

14.10 Bijeenkomsten

Traditiegetrouw werden de eerste zaterdag van april de jaarvergadering in Utrecht en het eerste weekend van november het jaarcongres in Lunteren georganiseerd.

Jaarvergadering

Op zaterdag 4 april vond de jaarvergadering plaats. Hans van Baalen ging nader in op de Europese verkiezingen die op 4 juni 2009 plaatsvonden en verzorgden Ivo Opstelten en Mark Rutte presentaties. Daarna gaven de Tweede Kamerleden aan hoe zij hun oppositierol in de Tweede Kamer vervullen.

Toogdagen

Op 7 juli en 26 september vonden zogenaamde Toogdagen plaats. Deze werden georganiseerd door de VVD in samenwerking met de VVD-Bestuurdersvereniging.

De toogdagen dienden ter voorbereiding op de zes herindelingsverkiezingen op 18 november 2009 en de gemeenteraadsverkiezingen op 3 maart 2010. Alle lokale campagneleiders, wethouders, fractievoorzitters, afdelingsvoorzitters en -secretarissen waren uitgenodigd voor de twee gezamenlijke besprekingen van de VVD-campagne. De bijeenkomst had tot doel op zoek te gaan naar mogelijkheden elkaar te versterken: onderling, lokaal, nationaal.

Jaarcongres

Op vrijdag 6 en zaterdag 7 november vond in Lunteren het jaarcongres plaats. Dit jaar had een ongekend hoog aantal leden en aankomend leden zich aangemeld voor het jaarcongres: 386!

De vrijdagavond stond in het teken van de komende gemeenteraadsverkiezingen. Allereerst sprak Henk Kamp de aanwezigen toe over "Raadslid, tussen ambitie en realiteit" en de actuele ontwikkelingen op de Antillen. (gemeente Saba, Sint Eustatius en Bonaire). Vervolgens was er een interactief programma met uit elke provincie een (kandidaat-) raadslid.

De zaterdagochtend stond de gemeenteraadscampagne centraal. Campagneleider Stef Blok beet het spits af, waarna twee maal twaalf workshops voor (aankomend) raadsleden werden georganiseerd. Het betrof de workshops:

- Mediatraining
- De VVD de meest lokale partij van Nederland
- Campagnevoeren
- Hoe laat je links naar rechts opschuiven?
- Welke thema's spelen op het terrein van Welzijn en Onderwijs de komende jaren?
- De VVD is de partij die zich inzet voor de bereikbaarheid
- Veiligheid en blauw op straat
- De VVD, de partij van de lage (lokale) lasten
- Wethouderschap is een vak
- Masterclass nieuwe raadsleden
- Hoe bouw je een lokale website?
- Jeugdbeleid en gevolgen van de crisis voor de Wmo.

Mark Rutte en Marianne Kallen-Morren sloten dit succesvolle jaarcongres plenair af.

14.11 Vooruitblik

Op 3 maart 2010 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. In 2011 vinden de Provinciale Statenverkiezingen, de Tweede Kamerverkiezingen en de Eerste Kamerverkiezingen plaats.

Tijdens de jaarvergadering op 10 april 2010 wordt teruggeblikt op de gemeenteraadsverkiezingen. Het jaarcongres op 5 en 6 november 2010 zal in het teken staan van onder meer de verkiezingen van de Provinciale Staten op 2 maart 2011.

15. Liberale Internationale Groep NL (LIGN)

15.1 Activiteiten

Op vrijdag 16 oktober was de Liberale – Internationale Groep Nederland (LIGN) te gast op de residentie van de Ambassadeur van Egypte. De Ambassadeur sprak over de relatie Nederland - Egypte en over de verhoudingen in het Midden-Oosten, één en ander in voorbereiding op het LI-congres in Cairo. Aansluitend hield de LIGN haar jaarvergadering.

15.2 Liberale Internationale

Van 29 tot en met 31 oktober werd het 56ste congres van de Liberale Internationale (LI) in het Semiramis Hotel in Cairo, Egypte, gehouden. VVD en LIGN waren in een gezamenlijke delegatie, onder leiding van internationaal secretaris van de VVD Mark Dijk, vertegenwoordigd. Verschillende resoluties, o.a. over de vrijheid van meningsuiting, werden door het congres aangenomen. Op de zaterdag 31 oktober werd Hans van Baalen, bij acclamatie, verkozen tot nieuwe President van de LI. Hiermee werd hij na Edzo Toxopeus en Frits Bolkestein de derde VVD'er die deze positie, sedert 1948, bekleedt.

15.3 Ledental

Op 31 december 2009 bedroeg het aantal leden 156, ten opzichte van 152 op 31 december 2008. Dit is een netto toename van vier.

15.4 Bestuurssamenstelling

Het LIGN-bestuur bestond op 31 december 2009 uit Hans van Baalen (Voorzitter LIGN, tevens President Liberale Internationale), Stephan Stegweg (Secretaris), Raymond van der Meer (Penningmeester), Eric Trinthamer (Algemeen Bestuurslid bijzondere projecten), Kalin Anev (Algemeen Bestuurslid communicatie), Marc van Voorst tot Voorst (Algemeen Bestuurslid ledenwerving/ledenbehoud) en internationaal secretaris Pieter van de Stadt, *qualitate qua* namens het hoofdbestuur van de VVD.

16. Partijcommissies

16.1 Partijcommissie Belastingen en Financiën

Samenstelling partijcommissie

Eind 2009 telde de partijcommissie Belastingen en Financiën 35 gewone leden. Voorzitter was Mart van de Ven. Als Eerste en Tweede Secretaris fungeerden respectievelijk Ramses van Toor (voorheen genaamd: Ramses Plugge) en Paul Koorn. Adviserende leden zijn Johan Remkes en Frans Weekers (Tweede Kamer), alsmede Ger Biermans (Eerste Kamer). De Tweede Kamerleden waren in wisselende samenstelling bij alle plenaire vergaderingen aanwezig. De vergaderingen werden bijgewoond door gemiddeld 16-17 commissieleden.

In de loop van het verslagjaar is gebleken van een toenemende belangstelling voor het lidmaatschap van de commissie. Kandidaatleden hadden allen een persoonlijk kennismakingsgesprek met de voorzitter. Omdat de commissie al evenwichtig is samengesteld hebben er mutaties plaatsgevonden; een aantal nieuwe leden is toegetreden en een aantal bestaande leden is naar de in 2008 opgezette Kring van Adviseurs overgestapt. De Kring heeft als doel dat de partijcommissie en de Kamerleden voor specifieke vraagstukken een beroep kunnen doen op specialisten van buiten de commissie. Hiermee is beoogd de omvang van de partijcommissie Belastingen en Financiën beheersbaar te houden en tegelijkertijd geen kennis/ervaring verloren te laten gaan.

Structuur

Eind 2009 kende de partijcommissie zeven werkgroepen, zes op het terrein van belastingen en één op het terrein van Financiën. Deze ad hoc werkgroepen zijn Vestigingsklimaat, Indirecte belastingen, Vastgoed, Bedrijfsopvolging, MKB, Successie- en schenkingsrecht en Financiën. Die laatste werkgroep is gevormd uit commissieleden met een financiële achtergrond. Deze werkgroep heeft inmiddels 11 leden en een eigen secretaris, Paul Koorn.

Het Hoofdbestuur heeft op verzoek besloten de partijcommissie met ingang van het jaar 2010 op te splitsen in twee partijcommissies respectievelijk Belastingen en Financiën. Dit om meer recht te doen aan de inzet van commissieleden van verschillende disciplines en tegelijk om de Kamerleden en hoofdbestuur efficiënter te kunnen bedienen. Ter gelegenheid van deze opsplitsing zal de voorzitter van de partijcommissie Belastingen en Financiën, Mart van de Ven, terugtreden en de commissie verlaten wegens zijn benoeming in het Hoofdbestuur als Landelijk penningmeester per 16 mei 2009. Begin 2010 zal door het hoofdbestuur in verband met de opsplitsing

worden voorzien in de benoeming tot (nieuwe) voorzitter van de partijcommissie Belastingen en van de partijcommissie Financiën.

Algemeen

De plenaire bijeenkomsten worden goed bezocht. Incidenteel zijn bijeenkomsten georganiseerd buiten de plenaire vergaderingen om. Specifiek betroffen dit de werkgroepen Successiewet en Financiën.

De kwaliteit van de leden van de commissie is bijzonder hoog. Naast een aantal universitair docenten telt de commissie ook toppartners van belastingadvieskantoren, hoofden van fiscale afdelingen van multinationals en ambtenaren. De werkgroep Financiën bestaat uit specialisten die werkzaam zijn in de financiële sector en bij toezichthouders. Dit betekent dat er in de regel voor vrijwel elke vraag van onze Kamerleden een expert beschikbaar is voor de beantwoording.

De commissie is er in 2009 nog niet in geslaagd om een lid te vinden die dichtbij het Europese financiële (uitvoerings-) beleid zit; tot dusver is dit ook niet nodig gebleken. Voorts ontbreekt expertise op douanegebied maar hierover krijgt de commissie vrijwel geen vragen. De werkgroep Financiën ontbeert nog expertise aan de begrotingskant.

De breedheid en kwantiteit van Kamervragen/inbreng en adviezen geven aan dat de commissie goed heeft gefunctioneerd in 2009.

Specifieke werkzaamheden

Punten van voortdurende aandacht waren in 2009 naast de internationale concurrentiepositie van Nederland (kernwoord: rentebox), de administratieve lastenverlichting, de Successiewet, en de kredietcrisis (o.a. rapport De Larosière van 25 februari 2009, het deposito-garantiestelsel, enz). Gedurende het jaar 2009 is er geregeld overleg geweest met vertegenwoordigers (voorzitters en secretarissen) van de partijcommissies Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken met betrekking tot de woningmarkt. Deze contacten zijn uitgemond in overleg met de Tweede Kamerleden Van der Burg, Weekers en Remkes en in notities over de huurmarkt, koopmarkt en regulering van de woningbouwsector. Er heeft overleg plaatsgevonden met het Kamerlid Stef Blok over het pensioenstelsel. Voorts hebben de voorzitter en de secretarissen deelgenomen aan de vergaderingen van het Hoofdbestuur/Partijcommissies inzake de Permanente Campagne.

De samenwerking met onze Tweede Kamerleden verloopt bijzonder goed en ook plezierig. Deze leden zijn zeer actief in hun contacten met de commissie, in plenair verband, maar ook direct met individuele leden buiten de plenaire vergaderingen om. Het werkt heel positief dat altijd een persoonlijk medewerker van de Kamerleden bij elke vergadering aanwezig is. Zij kunnen daardoor steeds volledig op de hoogte zijn van hetgeen zich in de commissie

afspeelt. De afstemming over follow-up buiten de plenaire vergaderingen om verloopt heel soepel.

Productie

De oppositierol beperkt de invloed van de VVD op de politieke besluitvorming. Desondanks heeft de partijcommissie Belastingen en Financiën veel input geleverd, onder meer: inbreng over de herziening van de Successiewet, inbreng met betrekking tot het Consultatiedocument Vennootschapsbelasting, input op het Belastingplan 2010 (inclusief 5 wetsvoorstellen daaromheen), en notities over het deposito-garantiestelsel en banktoezicht.

Daarnaast zijn geregeld binnen en buiten vergaderingen (via email) vragen van Kamerleden over diverse onderwerpen beantwoord.

16.2 Partijcommissie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Algemeen

De partijcommissie stelt zelfstandig of samen met andere commissies adviezen op ten behoeve van het hoofdbestuur, de partij en de VVD-fracties. Daarnaast treden de commissie en haar leden op als klankbord voor de VVD-fracties of fractieleden. Ten slotte fungeert de commissie als discussieplatform waarin de ontwikkelingen op haar terrein worden gevolgd en onder de loep worden genomen.

De partijcommissie levert een bijdrage aan de gedachtevorming en discussie binnen de VVD. De commissie gaat vernieuwend te werk en schuwt de discussie en taboes niet. Niet alle huidige VVD-standpunten zijn heilig. De commissie handelt wel zo veel mogelijk in lijn met het VVD-beginselprogramma en het Liberaal Manifest.

De plenaire commissie is verantwoordelijk voor de inhoudelijke gedachtevorming. De commissie kan besluiten ad hoc werkgroepen in te stellen om een onderwerp dieper te analyseren en een voorzet voor een discussie of standpunt te maken voor de commissie. De voorbereiding van de vergaderingen is in handen van de voorzitter en de secretaris. Agendering van onderwerpen geschiedt zoveel mogelijk in de plenaire vergaderingen.

De leden van de commissie worden gestimuleerd om vanuit hun eigen invalshoek een bijdrage te leveren aan de discussie en standpuntvorming in de commissie, dit kan mondeling en schriftelijk. Commissieleden kunnen punten agenderen of een discussie stimuleren door in bijv. een A4tje bepaalde punten onder de aandacht te brengen. Hierover vindt afstemming met de secretaris en/of voorzitter plaats.

De discussies in de commissie worden gevoerd aan de hand van documenten (opgesteld door een individueel lid of enkele leden), stellingen of een nota / rapport van een externe (bijv. het kabinet of een adviescollege). De discussies in de commissie leiden doorgaans tot standpuntbepaling, maar dat hoeft niet. Individuele leden kunnen - op verzoek van de leden van de fracties of het hoofdbestuur - persoonlijk een bijdrage leveren aan de standpuntbepaling in de partij of in de fractie.

Structuur van de partijcommissie

De partijcommissie BZK werkt met plenaire vergaderingen en ad hoc werkgroepen. De plenaire commissie kwam in 2009 in het Tweede Kamergebouw op 20 januari, 4 maart, 7 april, 24 juni, 10 september, 14 oktober, 11 november en 15 december bijeen. In 2009 heeft de werkgroep 'diner pensant binnenlands bestuur' gefunctioneerd.

Samenstelling partijcommissie/orgaan

De commissie bestond op 31 december 2009 uit 31 personen waarvan 1 fractiemedewerker. Er zijn negen adviserende leden vanuit de fracties in de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement. Het bestuur van de partijcommissie bestond in 2009 uit Ciska Scheidel (voorzitter) en Raymond Kubben (secretaris). Het afgelopen jaar hebben Charlotte van Sluis, Gerard Putman en Menno Huisman afscheid genomen van de partijcommissie. Dit jaar is Jan Willem de Vijver tot de partijcommissie toegetreden.

De Tweede Kamerfractie is tijdens plenaire vergaderingen vertegenwoordigd via Willibrord van Beek, Brigitte van der Burg, Laetitia Griffith of Johan Remkes. Voor de Eerste Kamer zijn Loek Hermans en Sybe Schaap de vertegenwoordigers. Met Europarlementariër Jeanine Hennis-Plasschaert is afgesproken dat zij als agendalid optreedt.

Werkzaamheden partijcommissie

In 2009 heeft de commissie vele onderwerpen behandeld. De meeste onderwerpen hebben tot een substantiële discussie geleid op basis van discussienotities. Via deze discussie is inbreng geleverd aan fractieleden of aan de discussie in de partij.

Hieronder worden de onderwerpen kort toegelicht:

- **Eerste Kamer:** tijdens de vergadering van 20 januari heeft de commissie zich gebogen over de positie van de Eerste Kamer.
- **Commissaris van de Koningin:** naar aanleiding van een door een van de leden ingediende notitie heeft de partijcommissie zich gebogen over de positie van de CdK.
- **Vrijheid van meningsuiting:** de partijcommissie heeft zich gebogen over de voorstellen omtrent de vermindering van de wettelijke beperkingen van de vrijheid van meningsuiting gedaan door Mark Rutte

en Atzo Nicolai. Twee leden van de partijcommissie hebben een discussiebijeenkomst over de voorstellen bijgewoond.

- **Politiebestel:** in aanloop naar het rondetafelgesprek binnen de Tweede Kamer van 26 maart en aan de hand van het kabinetsstandpunt Politiebestel heeft de partijcommissie aandacht besteed aan ontwikkelingen rondom het politiebestel. Het politiebestel is eveneens uitvoerig aan bod gekomen in het kader van de bespreking van de Begroting BZK 2010 en de VVD tegenbegroting. Een en ander heeft geresulteerd in het geven van input ten behoeve van de Tweede Kamerfractie.
- **Drugsbeleid:** de partijcommissie heeft aandacht besteed aan bestuurlijke en veiligheidsaspecten van het drugsbeleid naar aanleiding van de hoofdlijnenbrief drugsbeleid.
- **Kleine krachtige staat:** de partijcommissie heeft met Brigitte van der Burg van gedachte gewisseld over haar voorstellen in het kader van 'de kleine krachtige staat' en daarmee suggesties gegeven voor de verdere gedachtevorming. Een van de leden van de partijcommissie maakt deel uit van de groep die Brigitte van der Burg in het ontwikkelen van de VVD-visie op de kleine krachtige staat ondersteunt.
- **Middenbestuur en intergemeentelijke samenwerking**
Het diner pensant heeft in 2009 zijn werkzaamheden voortgezet. Aan de hand van een voorbereidende notitie is gesproken met enkele prominente VVD-bestuurders. In de vergadering van 24 juni heeft het diner pensant aan de plenaire commissie gerapporteerd over de voortgang van zijn werkzaamheden. De plenaire commissie heeft daarna aandacht besteed aan de intergemeentelijke samenwerking naar aanleiding van het rapport van de VNG commissie-Nijpels en het Raad van State rapport *Decentraal moet, tenzij het alleen centraal kan*.
- **Maatschappelijke onderneming:** vanuit de partijcommissie BZK heeft Gerbrand Kuipers een notitie geschreven ten behoeve van de Tweede Kamerfractie met betrekking tot het wetsvoorstel omtrent de maatschappelijke onderneming. Hij assisteert Frans Weekers verder bij de behandeling van het wetsvoorstel.
- **Parallele sessie algemene vergadering:** de partijcommissie BZK heeft op verzoek van de partijcommissie Wetenschap & Innovatie inhoudelijk commentaar geleverd met betrekking tot een door laatstgenoemde partijcommissie georganiseerde parallelle sessie ICT & overheid die plaatsvond tijdens de algemene vergadering van 28 november 2009.
- **Staat van de dualisering:** naar aanleiding van de kabinetsbrief dualisering heeft de partijcommissie zich gebogen over een aantal vragen met betrekking tot het functioneren van het gedualiseerde gemeentebestuur.
- **Leidraad gemeenteraadsverkiezingen:** de partijcommissie heeft een advies uitgebracht aan de commissie van de Bestuurdersvereniging die de leidraad gemeenteraadsverkiezingen heeft opgesteld. Het uitgebrachte advies heeft bijgedragen aan de discussie binnen de betreffende commissie.

- **Begroting BZK:** tijdens de vergadering van 22 september is de begroting BZK 2010 besproken. Tevens zijn daarbij bestuurlijke aspecten binnen VVD tegenbegroting aan de orde gekomen.

In het kader van het vaste agendapunt politieke actualiteit is voorts een breed scala aan lopende onderwerpen en ontwikkelingen kort aan bod gekomen.

Tijdens de vergadering van 26 juni heeft een zelfevaluatie van het functioneren van de partijcommissie BZK plaatsgevonden. Geconstateerd werd dat de aanwezigheid van leden bij de vergaderingen te wensen overlaat. Met name de vergaderlocatie en de daaraan verbonden reistijd blijkt een obstakel te zijn. Gesuggereerd is om voortaan niet meer alleen in Den Haag te vergaderen. Daarnaast is geopperd om ook externe sprekers uit te nodigen en om op voorliggende punten meer samenwerking met andere partijcommissies te zoeken. Naar aanleiding van de zelfevaluatie worden in het jaarplan 2010 wijzigingen in het functioneren aangegeven.

16.3 Partijcommissie Buitenlandse Zaken en OS

Samenstelling partijcommissie per 31 december 2009

drs K. Petersen (voorzitter), C.J. de Gruiter (secretaris), drs E. Dirksen (vicevoorzitter), J.R. Honkoop (coördinator politiek en organisatie), mr K.W.T. Berghuijs, mr drs J.J. Boertjens, drs T. Ehrami, R. El Aridi, I.M. de Jong, drs M.A. de Kiewit, drs H.H.J. Labohm, J. Lintjer, mr dr K.M. Manusama, drs F.M.H. Moquette, ing E.P. Offerhaus, mr J.H.T. van Orsouw, mr J.G. Pliester, J. Toet, drs E. Turabaz, dr R.J. van der Veen, drs S. Verhagen, C.G. de Vor, M.E.R. de Vos van Steenwijk, E.S. Wagschal, drs C.J.C.G. Widdershoven.

De volgende leden traden af in 2009: J. Manheim, drs L.D. van Deelen, drs A. Geensen, drs K. Merkus, B.A. Revis,

Adviserende leden per 31 december 2010: mr drs J.C. van Baalen (EP), J.H. ten Broeke (TK), mr drs A. Nicolaï (TK), mr G.J. de Graaf (EK), F.E. van Kappen (EK), drs J.M. Postma (sherpa partijcie Europese Zaken), medewerkers van het Internationaal Secretariaat.

De commissie heeft in 2009 tien keer plenair vergaderd. Daarnaast heeft een aantal bijeenkomsten plaatsgevonden van werkgroepen.

Samenstelling en werkwijze van de partijcommissie

De partijcommissie Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingsamenwerking heeft alleen plenair vergaderd. Daarnaast hebben werkgroepen zich beziggehouden met speciale projecten. Zo werd een analyse gemaakt van het conflict tussen

Rusland en Georgië dat is uitgemond in een advies aan de fractie en is een aantal leden actief geweest ter ondersteuning van de publicatie van Arend Jan Bokestijn over ontwikkelingssamenwerking in Afrika dat in december in boekvorm onder de titel "De Prijs van een Slecht Geweten" december 2009 verscheen. De bijeenkomst van de Liberale Internationale in november in Cairo werd voorbereid met de medewerkers van het Internationaal Secretariaat. Werkgroepthema's die naar 2010 doorlopen zijn een notitie over de relatief grote invloed van sommige kleine landen en een beschrijving van de fundamenteën van een Nederlands liberaal buitenlands beleid. Elliott Wagschal bereidt, na een verzoek van Atzo Nicolaï aan de commissie, een presentatie voor over oplossingsperspectieven voor het Israelisch-Palestijnse conflict.

In april is voorzitter John Manheim opgevolgd door Koen Petersen. Soesila Verhagen en Elliot Wagschal zijn tussentijds toegetreden. De uitwisselingen van sherpa's met de partijcommissie Europese Zaken is voortgezet (Jan Meinte Postma neemt vanuit 'Europese Zaken' deel aan onze bijeenkomsten) en worden rond onderwerpen van overlappend belang de leden van andere commissie uitgenodigd.

Presentaties in de commissie

Burgemeester van Den Haag *Jozijs van Aartsen* over *Nabucco* de gaspijpleiding van Azerbajdzjan naar Oostenrijk
Zijne Excellentie *José Artur Denot Medeiros*, ambassadeur van Brazilië over de politieke en economische ontwikkelingen in zijn land
professor *Duco Hellema* gaf intellectuele voeding voor het stuk over de fundamenteën van liberaal Nederlands buitenlands beleid.

Aanwezigheid Tweede Kamerleden

De Tweede Kamerleden Hans van Baalen en Arend Jan Bokestijn gaven blijk van hun waardering voor het werk van de partijcommissie door (daar waar mogelijk) aanwezig te zijn. In verband met de campagne van Hans van Baalen voor het lijsttrekkerschap voor Europa nam zijn bezoekfrequentie af, maar die van Bokestijn werd intensiever, mede door de ondersteuning die de commissie heeft verleend bij het onderzoek voor en de samenstelling van zijn publicatie behorende bij het fractiestandpunt over de Nederlandse bijdrage aan Ontwikkelingssamenwerking. In de loop van 2009 werden op beide functies nieuwe woordvoerders benoemd. Met Atzo Nicolaï (BuZa) is een goede basis gelegd voor ondersteuning van zijn activiteiten. Met Han ten Broeke (OS) moet dat op 1 januari nog tot stand komen.

Samenwerking met VVD Internationaal Secretariaat

In de bijeenkomst van oktober heeft het Internationaal Secretariaat (IS) een presentatie gegeven van hun activiteiten. Afgesproken is dat voortaan de medewerkers van het IS de vergaderingen van de partijcommissie bijwonen voor een optimale informatie-uitwisseling.

16.3 Partijcommissie Cultuur en Mediabeleid

Algemeen

- De Partijcommissie Cultuur en Mediabeleid is het jaar gestart met 21 leden (exclusief Kamerleden en persoonlijk medewerkers) met als voorzitter Ingrid de Caluwé en als secretaris Ben Min. Aan het eind van het jaar telde de commissie 23 actieve leden;
- De Tweede Kamer werd vertegenwoordigd door Han ten Broeke met als persoonlijk medewerkster Harriët Slager/ Saskia Schaper voor het onderwerp Cultuurbeleid en Johan Remkes met als persoonlijk Catharina Pranger/ Liesje Schreinemacher voor het onderwerp Mediabeleid;
- Vanuit de Eerste Kamer is de heer Edward Asscher aanspreekpunt voor de Partijcommissie. De heer Asscher is meerdere malen bij de Partijcommissie overleggen aanwezig geweest en heeft daarin de Eerste Kamer vertegenwoordigd;
- Eind van dit jaar heeft Han ten Broeke zijn portefeuille Cultuur overgedragen aan Mark Harbers. De heer Harbers heeft op 15 december 2009 voor het eerst aan de vergadering deelgenomen. Met de persoonlijk medewerker van Mark, Stefanie Kooiman heeft de nodige afstemming plaatsgevonden voor de overdracht;
- In 2009 heeft het bestuur kritisch gekeken naar de samenstelling en commitment van onze partijcommissieleden. In goed overleg hebben wij afscheid genomen van 9 leden. Met twee van onze leden moet nog contact gelegd worden, vanwege hun geringe aanwezigheid over de afgelopen twee jaar. Tegelijkertijd hebben wij via een advertentie in Liber en via interne werving 10 nieuwe leden aangetrokken;
- Naast de vernieuwing binnen de Partijcommissie hebben we het netwerk rond de Partijcommissie uitgebouwd. Hierin onderscheiden we twee groepen:
 1. Geassocieerde leden, dit zijn leden die specifieke kennis hebben op Cultuur en/of Media maar niet het commitment aan kunnen regelmatig aanwezig te zijn in de Partijcommissie. Zij zijn echter wel bereid bijdragen te leveren als daar vanuit de Partijcommissie om verzocht wordt.
 2. Leden en niet leden die we kunnen benaderen op specifieke terreinen binnen cultuur en media om standpunten te toetsen en van repliek te voorzien. In de regel mensen op posities die niet politiek geassocieerd zijn;
- De Partijcommissie is 6 keer bij elkaar gekomen en wel op 17 maart, 12 mei, 23 juni, 29 september, 13 oktober, 24 november, 15 december . Vanaf september is het overleg in frequentie verhoogd van om de maand naar maandelijks;
- De vergaderingen vonden vooral plaats in het Tweede Kamergebouw. Dit gaf de fractieleden de mogelijkheid om de Partijcommissievergaderingen

- bij te wonen en resulteerde in volledige participatie van de Tweede Kamer fractieleden Johan Remkes en Han ten Broeke;
- Voor de Partijcommissie is een kennisdatabank opgezet op internet waarop de documenten die van belang zijn in een afgeschermd omgeving gedeeld worden met de partijcommissieleden. Daarnaast is deze digitale databank uitgebouwd met een site om werkdocument te kunnen delen waar door verschillende leden aan gewerkt wordt zoals voor het verkiezingsprogramma. Dit biedt bovendien het voordeel dat bij wisselingen van leden direct overdracht van documenten kan plaatsvinden door de gemeenschappelijke digitale bibliotheek;
 - De opzet van in site is gestart, echter de testfase is nog een in pril stadium, mede door de wisseling van het Tweede Kamerlid voor cultuur;
 - De commissie is opgedeeld in twee werkgroepen: Cultuur en Media. Beide werkgroepen vergaderen apart als voldoende leden aanwezig zijn. Echter in de tweede helft van 2009 is plenair vergaderd samen met de fractievertegenwoordigers van de Eerste en Tweede Kamer, vanwege een beperkte bezetting van de werkgroep Cultuur;
 - Vanaf november 2009 zijn de twee werkgroepen aan de slag gegaan met de opdracht om input te geven voor het verkiezingsprogramma .

Werkzaamheden partijcommissie

Cultuur

- De behandeling van de vierjaarlijkse begroting stond dit jaar centraal. Een herijking heeft plaatsgevonden waarbij vernieuwde uitgangspunten op cultuurbeleid worden voorgestaan op liberale grondslag. Cultuur dient teruggegeven te worden aan de burger en zal dus minder vanuit de overheid bepaald moeten worden. Dit kan door een deel van de geldstromen meer via het publieke domein te laten plaatsvinden;
- November: Flitscongres in samenwerking met De Maatschappij - ondernemend netwerk sinds 1777 en de Nederlandse Museum Vereniging over Cultureel ondernemen in het Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam;
- Om de verdieping in kennis mogelijk te maken zijn verschillende mensen in het cultuurveld uitgenodigd hun visie te geven op cultuurbeleid vanuit de overheid;
- December: overleg heeft plaatsgevonden met belangenbehartigingsorganisaties, zoals Kunsten '92..

Mediabeleid

- Doelstelling van de werkgroep Mediabeleid is om binnen 3 jaar te komen met een liberaal omroepbeleid, met inachtneming van de actuele ontwikkelingen binnen het mediabestel en de reeds eerder uitgewerkte notitie 'Publieke functies, Publieke taak';
- Gedurende het jaar zijn diverse externe sprekers uitgenodigd om met de partijcommissie te discussiëren over actuele onderwerpen;

- De behandeling van de mediawet stond dit jaar centraal. Vanuit de Partijcommissie is de nodige input geleverd aan de fractie om de Mediawet te bekritisieren en aan te scherpen;
- Kennisverdieping heeft plaatsgevonden o.a door een bezoek aan de Telegraaf Media Groep;
- Een deel van de commissie heeft debatten bijgewoond, zoals in de Rode Hoed over de omvorming van het Publiek Bestel.

16.4 Partijcommissie Defensie

Ook dit jaar is de partijcommissie Defensie voorgezeten door Ruurd Reitsma. De vicevoorzitter van de commissie is Mees Dekker. Vanwege een uitzending naar het buitenland van de secretaris Harald Hoek heeft Jesper Rijpma gedurende 2009 het secretariaat van de partijcommissie op zich genomen. Per 1 januari 2010 neemt Harald Hoek deze functie weer over.

De commissie heeft gedurende het jaar een aantal leden om verschillende redenen zien vertrekken. Gelukkig is er ook een aantal jonge VVD'ers toegetreden tot de commissie. Eind 2009 waren er 26 mensen lid van de partijcommissie. Net als elk jaar is er ook dit jaar een actieve houding verwacht van de leden van de partijcommissie. Leden die zich gedurende het jaar zelden of nooit hebben (kunnen) laten zien of horen, is verzocht om hun lidmaatschap van de commissie te heroverwegen.

Elke maand, met uitzondering van het zomerreces, heeft er een commissievergadering plaatsgevonden die door gemiddeld 10 tot 15 mensen is bezocht. Eenmaal is er een bijzondere vergadering belegd, om de liberale visie op Defensie van de VVD te bespreken met de commissie (even nader aangeven welke commissie dit was).

De structuur van de commissie is in 2009 gehandhaafd. Activiteiten van de commissie worden gezien als projecten die door een ad hoc samengesteld groepje mensen worden uitgevoerd. Leden zijn vrij om afhankelijk van hun interesse en capaciteiten zich aan te sluiten bij een dergelijke projectgroep. Een goed voorbeeld hiervan is de samenwerking binnen de commissie op het gebied van maritiem terrorisme.

Om de vergaderingen beter te structureren, heeft de secretaris er dit jaar voor gekozen om de agenda een week voor de vergadering op te maken en inclusief de benodigde stukken te versturen (dit om onnodig digitaal zoekwerk door leden te voorkomen). Leden en Kamerleden kregen tot een week voor de vergadering de kans om agendapunten aan te melden. Tijdens vergaderingen is er echter altijd voldoende ruimte vrijgehouden om ook de actualiteit uitgebreid aan bod te laten komen. Van deze vergaderingen zijn verslagen gemaakt, die ook in bezit zijn van het partijbureau.

Een belangrijk onderwerp dat onze partijcommissie dit jaar heeft bezig gehouden was de samenwerking met de Kamerfractie. Binnen de commissie leefde de brede gedachte dat onvoldoende gebruik werd gemaakt van het potentieel binnen de partijcommissie en dat een verbetering van de samenwerking noodzakelijk was voor een goed (en toekomstbestendig) functioneren van de partijcommissie. In een memo aan het hoofdbestuur is door de commissie haar onvrede geuit over deze situatie.

De onvrede van de commissie en het memo hebben er toe geleid dat samen met de heer Boekestijn een nieuwe werkwijze is vastgesteld die zowel het Kamerlid in staat stelde om gebruik te maken van de beschikbare expertise in de commissie als de commissie in staat stelde om ondersteuning te bieden op het gebied van actuele defensievraagstukken.

Er is in de eerste plaats inzichtelijk gemaakt welk commissielid over welke expertise bezit. De partijcommissie kent veel leden met een bijzondere expertise. Deze expertise wordt regelmatig geactualiseerd en hoofdzakelijk gedragen door de leden Henk van Ketel en Peter Boegborn, die beiden als experts kunnen worden geraadpleegd.

Daarnaast heeft de staf van de heer Boekestijn de commissie intensief betrokken bij het voorbereiden van verschillende AO's. Tot tevredenheid van de commissie heeft de heer Boekestijn dit jaar veel vergaderingen bijgewoond en is goed gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de partijcommissie biedt als het gaat om het ondersteunen van de fractie. Tevens is er intensief bilateraal contact geweest met verschillende commissieleden, onder andere over maritiem terrorisme en de missie in Afghanistan. Wij hopen deze prettige werkwijze in 2010 met de opvolger van de heer Boekestijn op dezelfde manier voort te kunnen zetten.

Met de heer van Baalen en zijn opvolger Atzo Nicolaï heeft de commissie dit jaar niet samengewerkt. In 2009 is het contact met de andere partijcommissies helaas niet toegenomen.

Tenslotte is de commissie dit jaar betrokken geweest bij het opstellen van de liberale visie op Defensie. De commissie heeft de mogelijkheid gekregen om aan het einde van de zomer inhoudelijk te reageren op de conceptvisie en om hierover, in een speciaal belegde vergadering, te sparren met de commissie die de visie heeft opgesteld.

Zaken die in 2009 zijn behandeld en nog steeds bijzondere aandacht behoeven, zijn onder andere de toekomst van de missie in Afghanistan, de personeelsproblematiek bij de defensie, het nieuwe gevechtsvliegtuig, maritiem terrorisme, ICT-problematiek, de op handen zijnde bezuinigingen en de verkenningen.

De commissie blijft de Kamerfractie gevraagd en ongevraagd advies over al deze onderwerpen geven. Zoals eerder gesteld, hopen wij dat dit ook in 2010 een tweerichtingsverkeer is met de fractie.

16.5 Partijcommissie Economische Zaken

De VVD Commissie Economische Zaken is in 2009 tien keer bijeen geweest. De samenwerking met de betreffende fractieleden uit de Eerste en Tweede Kamer is ten opzichte van 2008 weer duidelijk verbeterd. Op een aantal zaken heeft de commissie EZ als klankbord gediend voor de fractieleden.

De focus van de commissie in 2009 lag in eerste instantie op de bankencrisis/kredietcrisis en het formuleren van een liberaal standpunt. De Commissie heeft intensief contact gehad met de fractieleden over het crisisplan en de economische gevolgen. Vanwege de economische crisis is ook in 2009 de aandacht meer verschoven naar de algemene economische situatie en de rol van de overheid.

Twee leden van de commissie hebben zitting in de werkgroep Energie. Met het betreffende 2^e Kamer fractielid is uitvoerig over de opzet van de studie van gedachten gewisseld. Tevens hebben twee leden van de commissie zitting in de werkgroep Woningbouw.

Daarnaast zijn een aantal thema's besproken :

- Verkiezingsprogramma
- Begrotingsbeleid / Miljoenennota
- Begroting Ministerie van Economische Zaken
- Samenwerking Bedrijfsleven en Onderwijs
- Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

In 2009 hebben een vijftal leden, wegens drukke werkzaamheden, de commissie verlaten. De vacatures zijn opgevuld en er werden zes nieuwe leden in de Commissie geïnstalleerd. De totale omvang van de commissie ligt daardoor op 17, exclusief de fractieleden.

16.6 Partijcommissie Europese zaken

In 2009 vergaderde de partijcommissie in plenair verband ongeveer om de 6 weken. Deze vergaderingen vonden vrijwel allemaal plaats in aanwezigheid van zowel de EK- als de TK-fractiewoordvoerders.

Eind 2009 hield de partijcommissie bij wijze van experiment een vergadering in Brussel, hetgeen een goede gelegenheid bood voor EP-leden en Brusselse leden van de partij om aanwezig te zijn. Resultaat was wel dat een veel kleiner aantal "niet-Brusselse" leden dan normaal de vergadering bijwoonde.

Belangrijke outputs van de partijcommissie betroffen ondermeer een bijdrage aan het VVD-EP-Verkiezingsprogramma, een stuk over mensenrechten en de rollen van de betrokken hoven van justitie (Luxemburg en Straatsburg), een stuk over de financiële crisis (in goede afstemming met Frans Weekers), een advies over asiel- en migratiebeleid, enz.. Deze stukken zijn met veel belangstelling door de EK en TK-fracties ontvangen.

Bijzondere vermelding verdient een presentatie door de technische staf van de EK voor de digitale documentatie van EU-wetgeving en Europese procedures: EU-portaal. Deze ondersteuning en website functioneert bijzonder effectief en is een onmisbaar instrument voor de Brusselse processen die inmiddels het nationale parlementaire werk domineren. De samenstelling van de partijcommissie is stabiel en dynamisch ! Een redelijk grote kerngroep is geregeld aanwezig, een aantal leden is evident afgevallen en een redelijk aantal nieuwe leden heeft zich tussentijds aangemeld. De leiding van de partij wenst dit open systeem van tussentijdse toetreding en tolerantie van afwezigheid te handhaven. Na een periode van afwezigheid (bijv. om bijzondere redenen) keren soms leden terug tot de kerngroep. Leden die niet komen, zijn geen "lastige" leden. De partijcommissie betreurt het dat één jong en actief lid zich afmeldde als VVD-lid vanwege de positie van onze partij m.b.t. Israël.

De werkkraft van de partijcommissie hangt in belangrijke mate af van de werkgroepen en hun trekkers. In dat kader functioneert de partijcommissie bijzonder goed. Er zit enthousiasme, denk- en schrijfkracht in deze werkgroepen, en bovendien een goed vermogen op om werkniveau met andere betrokken partijcommissies af te stemmen. Trekkers van deze werkgroepen besteden substantiele aandacht aan hun werk.

De leiding van de partijcommissie bestaat uit de voorzitter en de twee secretarissen. Leiding geven aan de partijcommissie vergt behoorlijk veel tijd vanwege tussentijdse afstemming met de vele betrokkenen (m.n. ook andere partijcommissies). De leiding vergadert regelmatig in Den Haag en betreft bij deze vergaderingen soms trekkers van werkgroepen. Deze wijze van werken zal in 2010 worden voortgezet.

Traditioneel heeft de partijcommissie een belangrijke inbreng in de VVD-delegatie voor het ELDR najaarscongres. Dat was ook dit jaar het geval, met een aanzienlijke rol bij de amendering van de voorgelegde thema- en andere resoluties. Ongeveer 50% van deze amendementen werd in het ELDR-congres overgenomen.

De samenwerking met het Internationaal Secretariaat en specifiek met de Internationale Secretaris verliep uitstekend. De partijcommissie verheugt zich op een even goede samenwerking met de nieuwe Internationale Secretaris. De samenwerking met het Algemeen Secretariaat verliep eveneens uitstekend en in dit kader spreken wij graag nog expliciet een woord van dank uit aan Til Goergen.

De partijcommissie Europese zaken kent een uniek systeem van sherpa's richting een aantal partijcommissies, wier beleidsveld Europese dimensies heeft. Dat systeem functioneert als vanzelfsprekend. Op ad hoc basis

intensiveert een dergelijke samenwerking zich (bijv. bij het advies over Europees asiel- en migratiebeleid in relatie tot de partijcommissie Justitie en Veiligheid).

De partijcommissie participeert ook in de Projectgroep voor Energie- en Klimaatbeleid. Hier is een punt van zorg. Deze projectgroep functioneert sedert zomer 2008 en lijkt nog niet tot een afgeronde positie te kunnen komen. Het is van groot belang dat de VVD in staat is m.b.t. zulke cruciale onderwerpen effectieve werkgroepen te laten functioneren. De partijcommissie was in deze projectgroep via twee leden vertegenwoordigd, maar helaas trok één lid hiervan zich terug. Indien mogelijk zou de partijcommissie graag bijdragen aan het beter functioneren van een dergelijke projectgroep.

Tot slot, twee bijzonder mooie momenten betroffen de bezoeken van de twee EP-leden van wie wij helaas in die hoedanigheid afscheid moesten nemen: Jules Maaten en Jan Mulder. Beiden lieten indrukwekkende testamenten achter.

Jaarplan Partijcommissie Europese zaken

Een kernactiviteit zal dit jaar zijn de viering van het 20 jarig jubileum van de partijcommissie. Een lustrumcie vanuit de leiding van de partij zal daartoe gaan functioneren. Steun hiervoor is o.a. al door de VVD-delegatie in het Europees Parlement toegezegd. Uiteraard is afstemming met de Internationaal Secretaris en het AS bij de opzet van deze viering het uitgangspunt.

De partij zal verder haar werk voortzetten volgens de reeds uitgezette hoofdlijnen en volgens de reeds bekend werkwijze.

Een visie op de samenstelling en financiering van een modern EU-budget zal een hoofdonderwerp worden waarvoor de partij een werkgroep zal instellen.

In lijn met de lustrumcie zal een ander hoofdonderwerp worden het gemeenschappelijk buitenland beleid van de EU en de oprichting van de Europese Dienst voor Extern Optreden. Hierbij zal nauw worden samengewerkt met de partij BuiZa & OS (de voorzitter van deze partij heeft reeds toegezegd onze partij te bezoeken).

Mede op verzoek van de VVD-delegatie in het EP zal ook een van de vergaderingen gewijd worden aan een specifiek onderwerp, waarbij de discussie meer van belang is dan het schriftelijk produceren van een visiestuk. Toine Manders stelde in dit kader voor om het onderwerp *consumer rights* op deze manier te behandelen.

Een bedrijfsbezoek is één van de bijzondere activiteiten die dit jaar wordt beoogd. Hierbij denken we aan het bedrijf Holland Signaal in de Achterhoek, dat bijzondere producten produceert, die t.b.v. een effectieve bescherming van de Europese buitengrenzen van belang zijn. Ook hierbij staan wij open voor deelname van leden van andere partij's en zullen we uiteraard nauw contact zoeken met de betreffende KC.

De partij houdt een wisselend vergaderschema aan (soms maandags, soms dinsdags, soms donderdags) om rekening te houden met

recesperiodes, en de tijden dat de EP-delegatie vergadert in Strasbourg. Een vergadering in Brussel wordt net als in 2009 weer beoogd, waarbij de mogelijkheid opgehouden wordt om leden van andere partijcie's uit te nodigen.

16.7 Partijcommissie Integratie

Samenstelling (leden)

De heer ing. S.A.S. Spaargaren(voorzitter), mevrouw drs. H. Naoum Nehmé (secretaris), de heer drs. ing. A. Aalberts, de heer R. Al, mevrouw M. Ballast-Tatarian, mevrouw P. Brunsveld van Hulten, mevrouw mr. drs. C. Duangto, de heer W.A.C. van der Klis, mevrouw drs. W. Baltus, de heer drs. R. A, de heer drs. T. Leest, de heer R. Ouachou, mevrouw S. Sangian, de heer I. Temur, mevrouw K.E. Tsai, de heer K. Ullah, de heer drs. R. Wiegmans

Algemeen

De partijcommissie Integratie is in mei 2007 opgericht.

De taken zijn (1) het gevraagd en ongevraagd advies geven aan de volksvertegenwoordigers van de VVD en het hoofdbestuur, (2) het optreden als klankbord voor onze volksvertegenwoordigers en (3) het signaleren van en discussiëren over belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen op integratie- en immigratiegebied. Dit laatste kan tot nieuwe standpunten leiden die kunnen afwijken van bestaande VVD-standpunten.

Structuur & werkwijze

De commissie komt maandelijks plenair bijeen. De commissie heeft een voorzitter en secretaris die verantwoordelijk zijn voor de voorbereidingen, coördinatie en uitvoering. De bijeenkomsten vinden plaats in het Tweede Kamergebouw of op het fractiesecretariaat, wisselend op de 2^e maandag, 2^e dinsdag, 2^e woensdag of 2^e donderdag van de maand.

Werkzaamheden

In 2009 zijn we voortgegaan met de werkgroepen om een aantal (hardnekkige) maatschappelijke problemen met oplossingen te komen. Daarnaast hebben we – in navolging van de visie van het HB – als commissie sneller en effectiever ingespeeld op actuele onderwerpen en vragen. Dit betekende dat de kennis en kunde van leden beter werd benut, dat de communicatie tussen volksvertegenwoordigers en commissie(-leden) sneller en effectiever was.

Tweede Kamerlid Paul de Krom verving Henk Kamp als woordvoerder.

Vele actuele thema's gaven aanleiding tot discussies en bijdragen van de commissie.

Zo waren er ook afgelopen jaar veel berichten over de onderwerpen integratie en immigratie in de media en de Tweede Kamer:

- Dubbele paspoorten
- Criminele buitenlanders
- Gescheiden zitplaatsen in theaters
- De kosten van immigratie
- De enorme kostentoeename van het generaal pardon
- Criminele Marokkaanse jongeren
- Subsidiëring van religieuze activiteiten, benoeming omstreden legerimam
- Zwakke islamitische scholen
- De radicale islam
- Falend uitzetbeleid staatssecretaris N. Albayrak
- Gescheiden gemeenteloketten in moskee

Om over deze onderwerpen sneller in contact te kunnen treden met dhr. De Krom is er een kwaliteitenlijst opgesteld van de gebieden waarop ieder lid de juiste kennis heeft. Hiermee kon het Tweede Kamerlid sneller en directer contact opnemen met een of meerdere commissieleden om hen te consulteren bij bepaalde kwesties.

Jaarplan 2010

Het jaarplan 2010 zal in ieder geval de volgende onderdelen bevatten.

- Bijdrage aan verkiezingsprogramma-commissie
De partijcommissie is twee keer à vier uur bij elkaar gekomen om uitgebreid te kunnen spreken over onze bijdrage aan de commissie die het verkiezingsprogramma schrijft voor de Tweede Kamer-verkiezingen. Voorafgaand aan beide bijeenkomsten is er een voorbereidend overleg geweest met leden van de werkgroep 'Toekomstvisie' die een conceptversie hebben opgesteld om aan de partijcommissieleden is voorgelegd. Het definitieve resultaat is op 3 februari j.l. besproken in aanwezigheid van Paul de Krom en twee leden van de verkiezingsprogramma-commissie.
- Congres toekomstvisie integratie
Op weg naar de Tweede Kamerverkiezingen van mei 2011 is de partijcommissie van plan een congres te houden met verschillende sprekers en sub-thema's die betrekking hebben op dit onderwerp. Het doel van dit congres zou moeten zijn om samen na te denken over het huidige beleid en na te gaan in hoeverre het goed functioneert met het oog op de toekomstige uitdagingen. Sprekers op dit congres zullen o.a. zijn: Frits Bolkestein, Afshin Ellian, en Simon Admiraal.
- Het beter inspelen op de actualiteiten
De commissie is van voornemen de grote netwerken van haar leden beter te benutten. Zo zijn wij van plan in 2010 een bijeenkomst te beleggen waarop ieder commissielid met minimaal drie deskundige mensen moet komen die onze commissie in de toekomst kunnen helpen met hun kennis en (juridische) ervaring. Zo stellen we anderen in de gelegenheid in contact te

komen met deskundigen op het gebied van immigratie/integratie en kunnen we ons Kamerlid beter van dienst zijn.

16.8 Partijcommissie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Activiteiten en resultaten

Vergaderingen

De VVD-Partijcommissie LNV heeft in 2009 zes keer vergaderd. Het Tweede Kamerlid Janneke Snijder heeft iedere vergadering bijgewoond. Gemiddeld bezoeken 20 commissieleden de vergaderingen. In 2009 heeft de commissie 2 nieuwe leden kunnen verwelkomen.

Bijeenkomsten en activiteiten speerpunten

Op 4 december vond de eerste van drie regionale Landbouwbijeenkomsten plaats. Deze bijeenkomsten zijn een co-productie van Partijbureau, Tweede Kamerfractie, Partijcommissie LNV en de betreffende Kamercentrales. Het bestuur, de fractie en de Partijcommissie willen hierdoor laten zien dat land- en tuinbouw belangrijk zijn voor de VVD. Partijleider Mark Rutte, landbouwwoordvoerder Janneke Snijder en vice-voorzitter Mark Verheijen waren aanwezig en gingen in discussie met de ruim 100 aanwezige VVD-leden onder leiding van Hans Boxem, voorzitter van de Partijcommissie LNV. Het was een goede discussie op het scherpst van de snede over alle onderwerpen die land- en tuinbouw raken.

Bij de start van de nieuwe Partijcommissie in 2007 zijn speerpunten vastgesteld. Deze zijn:

- Dierwelzijn
- Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
- Natuur
- Energie

Deze onderwerpen zijn in 2009 verder uitgewerkt en uitgediept.

Dierwelzijn

In het Partijblad Liber heeft een artikel gestaan over Dierwelzijn. De afzenders zijn Janneke Snijder en Jan Mulder. De VVD-Partijcommissie LNV heeft er een flinke bijdrage aan geleverd. Het artikel was in lijn met het in 2008 vastgestelde visiedocument van de partijcommissie. De kern hiervan is dat de houder van het dier de eerste verantwoordelijkheid heeft voor het welzijn en de plicht dit welzijn te waarborgen. Dit betreft zowel landbouwproductiedieren alsook huisdieren. Wanneer (een deel van) de maatschappij verdergaande dierwelzijnsmaatregelen wil dan wettelijk is voorgeschreven, dan kan de markt daarvoor zorgen.

Natura 2000 en Kader Richtlijn Water

De werkgroep heeft in 2009 twee expert-meetings georganiseerd over de Europese en Nederlandse wetgeving Natura 2000 en de Kader Richtlijn Water. Deze bijeenkomsten zijn (traditiegetrouw) zeer drukbezocht met honderden geïnteresseerden uit alle VVD-geledingen (afdelingen, KC's, gemeenteraden, Provinciale Staten, Eerste- en Tweede Kamer en Waterschappen). Tijdens de bijeenkomsten gaven deskundigen aan welke gevolgen deze wetten en Richtlijnen hebben in technische, organisatorische en financiële zin. Ook tijdens de werkbezoeken blijkt steeds weer dat Natura 2000 en de Kader Richtlijn Water en de manier waarop de Nederlandse overheid hieraan invulling geeft, grote invloed heeft op de bedrijfsvoering van diverse typen ondernemingen.

Agrarische Energieproductie

De VVD-Partijcommissie LNV heeft een bijdrage geleverd aan het rapport Energie voor Groei en Zekerheid van de VVD-projectgroep Energie. Eerder had de Partijcommissie LNV een visiedocument opgesteld over de teelt van energiegewassen en het gebruik van bio-energie. Kernboodschap hiervan is dat het stimuleren van de teelt van energiegewassen niet te koste mag gaan van voedselproductie of natuur.

Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

De VVD-Partijcommissie LNV heeft in 2009 op ad-hoc basis geadviseerd over het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Na de stemmingen voor de Europese Verkiezingen op 4 juni bleek dat Jan Mulder niet herverkozen is in het Europees Parlement waardoor een belangrijke liberale inbreng verloren is gegaan. De Partijcommissie wil goed samenwerken met de 3 huidige VVD-ers in het Europees Parlement. Het onderdeel Land- en tuinbouw en agribusiness in het Europees verkiezingsprogramma is hierbij een goed vertrekpunt.

Werkbezoeken

In 2009 heeft de Partijcommissie LNV twee werkbezoeken georganiseerd.

- Op 19 juni is een werkbezoek gebracht aan het Havenbedrijf Rotterdam en de Nationale Havenraad. De delegatie werd bijgepraat over de ontwikkelingen rondom de Tweede Maasvlakte. Hier werd duidelijk dat een dergelijk groot project jaren aan voorbereiding kost waarin veel bureaucratie en juridische hobbels moeten worden genomen. Ook de implementatie van allerlei natuur en flora en faunabeleid kost veel tijd en geld. Ook werd een bezoek gebracht aan de volledig geautomatiseerde containerterminal.

Op 21 augustus is een werkbezoek georganiseerd aan het natuurgebied Langeveld en het Drents-Friese Woud. Diverse deskundigen gaven uitleg over de aanleg en instandhouding van natuur in deze gebieden.

16.9 Partijcommissie Maatschappelijke Participatie

Samenstelling

De Partijcommissie Maatschappelijke Participatie bestond op 31 december 2009 uit 24 leden, twee adviserende leden en twee adviseurs. Daarnaast ontvangen drie Tweede Kamerleden en twee Eerste Kamerleden de uitnodigingen en vergaderstukken.

De Partijcommissie Maatschappelijke Participatie bestaat uit zeven werkgroepen met experts op diverse terreinen:

- Werkgroep Jeugd;
- Werkgroep Sport;
- Werkgroep WMO;
- Werkgroep Ouderen;
- Werkgroep Tolerantie;
- Taakgroep Senioren;
- Projectlijn Individualisering.

Leden van de Werkgroep Jeugd maken ook structureel deel uit van de Werkgroep Jongerenbeleid van de Partijcommissie Onderwijs en Jongerenbeleid. Daarnaast is er een nauwe samenwerking tussen de Projectlijn Individualisering en de Partijcommissie Integratie.

Vergaderingen

Er hebben in 2009 drie plenaire vergaderingen plaatsgevonden en daarnaast heeft elke werkgroep haar eigen bijeenkomsten gehouden. De plenaire vergaderingen werden geleid door Joop Goedhart (voorzitter) en voorbereid door Daniëlle van Wijngaarden (secretaris). Verslaglegging vond plaats aan de hand van actie- en besluitenlijsten.

Werkwijze

De Partijcommissie Maatschappelijke Participatie bestaat uit de door het Hoofdbestuur benoemde leden. Daarnaast kan de commissie putten uit contacten met deskundigen, Tweede Kamerleden en anderszins betrokkenen. De advisering aan de Tweede Kamerleden wordt verzorgd door de werkgroepen, die daartoe regelmatig zelf vergaderen. Daarnaast vindt advisering ook plaats ten tijde van de plenaire bijeenkomsten. Werkgroepen hebben een eigen vergaderagenda om adviezen voor te bereiden, te overleggen met de politici over adviesvragen en lopende zaken, bij te dragen aan algemene vergaderingen en publicaties e.d. voor te bereiden.

Onderwerpen worden bepaald aan de hand van zowel structurele als meer incidentele en actuele ontwikkelingen en tevens in afstemming met de betrokken Tweede Kamer leden. Zij kunnen tevens deskundigen uit de Partijcommissie raadplegen voor actuele politieke vraagstukken.

Activiteiten

In 2009 hebben tal van bijeenkomsten en activiteiten plaatsgevonden die geïnitieerd en/of georganiseerd zijn door de verschillende werkgroepen uit de Partijcommissie Maatschappelijke Participatie. Een samenvatting van deze activiteiten volgt hieronder:

- Bundelen van de seniorenkracht in een landelijk Seniorennetwerk met de instelling van een stuurgroep die rechtstreeks onder het hoofdbestuur gaat functioneren. Samenstelling Cock Huijgen, Monique Boskma en Marijke Vos-Maan;
- Advisering Hoofdbestuur inzake de positie van senioren binnen de VVD, waaruit is voortgevloeid dat het Hoofdbestuur de seniorennetwerken nu een serieuze plaats binnen de partij hebben gegeven;
- Gesprek door de Projectlijn Individualisering met Ineke Dezentjé Hamming en contact met de Partijcommissie Onderwijs met als doel nadere samenwerking;
- Follow up in uitwerking van het door de Projectlijn Individualisering mede georganiseerde Flitscongres 'Individualisering en Integratie', met name richting burgerschap in onderwijs; daarnaast een nieuwe themakeuze 'Individualisering en Integriteit';
- Themabijeenkomst Liberaal jeugdbeleid op 3 februari 2009;
- Bijeenkomsten van de Werkgroep Jeugd/Denktank Jeugdzorg (5 maart 2009, 25 juni 2009);
- Bijeenkomst Onderwijs en preventie in het kader van jeugdzorg op 22 september 2009;
- Senioren Netwerkcongres op 4 september 2009 met de medewerking van Stef Blok, Brigitte van de Burg en Anouchka van Miltenburg, opening door Ivo Opstelten, sluiting door Mark Rutte;
- 55+ beurs in september 2009 met actieve vrijwilligers uit alle leeftijdsgroepen van de VVD, aanwezigheid van verschillende kamerleden, Mark Rutte, en debat met medewerking van Anouchka van Miltenburg;
- Workshop Jeugd, congres bestuurdersvereniging op 7 november 2009 in Lunteren;
- Parallelsessie Algemene Vergadering VVD, Schooluitval met Pieter Winsemius en Ineke Dezentjé Hamming Bluemink op 28 november 2009;
- Bundelen van de seniorenkracht in een landelijk Seniorennetwerk met de instelling van een stuurgroep die rechtstreeks onder het hoofdbestuur gaat functioneren. Samenstelling Cock Huijgen, Monique Boskma en Marijke Vos-Maan.
- Gesprek door de Projectlijn Individualisering met Ineke Dezentjé Hamming en contact met de Partijcommissie Onderwijs met als doel nadere samenwerking.

Publicaties, voordrachten en nota's

- Werkdocument 'Jeugd: Liberale uitgangspunten Jeugdbeleid' – Werkgroep Jeugd;

- Notitie 'Thuiszorg en ondernemingschap'. Deze notitie is afkomstig van het seniorennetwerk Zuid-Holland en werd ondersteund door de seniorenplatforms uit Friesland en Groningen.
- Visiedocument over jeugdzorg: 'Zorg om jeugd'- Werkgroep Jeugd;
- Nota 'Hoe verhoudt zich het liberalisme tot de collectieve voorzieningen?', opgesteld door de Projectlijn Individualisering op verzoek van Anouchka van Miltenburg gezonden.
- PositionPaper Seniorenkracht, aangeboden tijdens de ALV van 28 november aan Marianne Kallen, Mark Rutte en Ivo Opstelten.

16.10 Partijcommissie Milieu en Duurzaamheid

De partijcommissie is in 2009 slechts vijf keer in vergadering bijeen geweest; de vergaderingen werden matig bezocht door frequente absenties van de leden, waardoor een goed programma niet kon worden afgewerkt. In mei heeft de secretaris bedankt voor haar verplichtingen. In september zijn we in overleg met het landelijk partijsecretariaat gestart met een wervingscampagne voor nieuwe leden om tevens een tweetal zittende leden te vervangen die de reisafstand te bezwaarlijk vonden.

Eind 2009 is een voorzichtige nieuwe start gemaakt.

De commissie heeft één van haar leden afgevaardigd in de energielcommissie om een gezamenlijke notitie op te stellen voor het toekomstige liberale energiebeleid. Vanuit de commissie werden onderwerpen als verduurzaming van de energievoorziening, geopolitieke energievoorziening, betaalbare energievoorziening en duurzame mobiliteit aangedragen. Onze vertegenwoordiger heeft deze onderwerpen in de energielcommissie ingebracht. Deze notitie is eind 2009 afgerond en zal aan de partij worden voorgelegd.

In de vergaderingen is een aanzet gemaakt met de ideevorming met betrekking tot het duurzaamheidsbeginsel. Voorts werden voorstellen gelanceerd in het kader van deregulering op weg naar meer functionele-en doelgerichte regelgeving, waarbij meetbaarheid en handhaafbaarheid vooropstonden. Daarnaast is er een aanvang gemaakt met de problematiek van de luchtkwaliteit. Tevens werd aandacht besteed aan de toenemende regeldruk vanuit Brussel, waarbij Nederland altijd "haantje de voorste" speelt.

Ten behoeve van andere commissies werden suggesties aangedragen over milieubeleid bij de ruimtelijke ordening. En heeft de commissie de suggestie geuit om de fysieke leefomgeving als onderwerp kan worden opgenomen in de beginselverklaring.

Wij hopen begin 2010 weer een frisse start te maken.

16.11 Partijcommissie Onderwijs en Jeugd

Algemeen

De Partijcommissie Onderwijs en Jeugd bestaat uit vijf werkgroepen met experts op het gebied van Jeugd en de verschillende deelvelden van het onderwijs (Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs, Beroepsonderwijs & Volwassenen Educatie en Hoger Onderwijs). Van de werkgroep Jeugd maken structureel ook leden van de Partijcommissie Maatschappelijke Participatie deel uit.

De Partijcommissie bestond op 31 december 2009 uit 50 leden. De stuurgroep bestond op dat moment uit de volgende personen:

- Mw drs A. Kaptein, voorzitter werkgroep Primair Onderwijs (PO)
- J. Divis, voorzitter werkgroep Voortgezet Onderwijs (VO)
- P.B. Dorsemagen, voorzitter werkgroep Beroepsonderwijs en Volwassenen Educatie (BVE)
- drs. D.N.E.A. Gilissen, voorzitter werkgroep Hoger Onderwijs (HO)
- Mw drs A. Vriesendorp-Dutilh, voorzitter werkgroep Jeugd
- Mw drs M. van der Werf, secretaris Partijcommissie
- prof.dr J.A. Bruijn, voorzitter Partijcommissie

Verslag

De Partijcommissie Onderwijs en Jeugd bestaat uit de door het Hoofdbestuur benoemde leden. Daaromheen is er een netwerk van deskundigen in het veld, die ook actief kunnen worden betrokken bij de advisering. De werkwijze is flexibel, maar er zijn wel werkafspraken.

De advisering aan de politici wordt in eerste instantie verzorgd door de werkgroepen, die daartoe regelmatig zelf vergaderen. Werkgroepen hebben een eigen vergaderagenda om adviezen voor te bereiden, te overleggen met de politici over adviesvragen en lopende zaken, bij te dragen aan algemene vergaderingen en partijraadbijeenkomsten, schriftelijke bijdragen en publicaties voor te bereiden etc. Onderwerpen worden bepaald aan de hand van zowel structurele als meer incidentele en actuele ontwikkelingen, zulks in samenspraak met de fracties en bewindspersonen. Ongeveer twee maal per jaar vergadert de Partijcommissie plenair op een dagdeel, bijvoorbeeld in het weekend tijdens een VVD bijeenkomst (Partijraad, A(L)V etc.) in de vorm van een minisymposium, eventueel met parallelsessies. Overige plenaire vergaderingen van de Partijcommissie vinden plaats naar aanleiding van actualiteit en gevraagde adviezen, zoals de Miljoenennota, Verkiezingsprogramma's, beginselprogramma, Liberaal Manifest etc., of op verzoek van een politicus, het HB, de stuurgroep, een werkgroep of leden. De stuurgroep komt regelmatig bijeen in aanwezigheid van de betreffende beleidsmedewerker(s) van de fractie en bespreekt zowel de agenda en het functioneren van de Partijcommissie als actualiteit. Kamerleden zijn daarbij welkom. Stuurgroepvergaderingen zijn altijd voltallig. Werkgroepvoorzitters zorgen bij verhindering zelf voor vervanging door hun vicevoorzitter of, bij diens verhindering, door een ander werkgroeplid.

Naast de werkgroep- en expertgroep bijeenkomsten en plenaire commissiebijeenkomsten worden op individueel verzoek van het TK-fractiebestuur en individuele Kamerleden en bewindspersonen experts uit de Partijcommissie groepsgewijs en individueel geraadpleegd aangaande actuele politieke vraagstukken. Ook functioneren leden als deelnemer en voorzitter aan discussiebijeenkomsten en onderwijsdebatten in het land, zijn er contacten met de voorzitter van de vaste Kamercommissie Onderwijs en zijn commissieleden instrumenteel bij het organiseren van (kader)cursussen, VVD-flitscongressen, campagnes, masterclasses en werkbezoeken van landelijke VVD politici en activiteiten in Kamercentrale- en Afdelingsverband en in de VVD-Partijraad. Voor het organiseren van bijeenkomsten in de regio wordt contact gelegd met de besturen van de kamercentrales en met de landelijke of lokale JOVD. De individuele contacten van leden, groepen en werkgroepen met politici laten onverlet dat de plenaire vergadering het hart van de partijcommissieactiviteiten vormt en de standpunten van de partijcommissie bepaalt.

Activiteiten

Ook in het afgelopen jaar was de gastvrijheid op de Laan groot en de samenwerking met de medewerkers van het algemeen secretariaat zeer plezierig. Ook werd de gastvrijheid van de Open Universiteit, waar in verband met de omvang van de commissie een deel van de vergaderingen plaatsvond, zeer op prijs gesteld.

In maart 2009 werd een commissie Onderwijsbegroting ingesteld teneinde als partijcommissie slagvaardiger te reageren op de Miljoenennota en tijdig een liberale Tegenbegroting te kunnen opstellen.

Bijeenkomsten 2009

8 januari: overleg College van Bestuur Univ. Utrecht, met Partijcommissie W&T

13 januari: stuurgroep en plenair: Binaire stelsel in HO, met Geert Dales

3 februari: Themabijeenkomst Liberaal jeugdbeleid

12 februari: werkgroep Jeugd, Den Haag

17 februari: werkgroep HO, Den Haag

3 maart: stuurgroep en plenair: Onderwijsstrategie fractie, met Ineke Dezentjé

5 maart: werkgroep jeugd/denktank jeugdzorg Den Haag

10 maart: werkgroep PO

17 maart: werkgroep VO

31 maart: stuurgroep en plenair: Vroeg vreemde taalonderwijs, met Dr K. Torrance, Onderwijsraad, Den Haag

13 mei: werkgroep jeugd

9 juni: werkgroep HO

25 juni: werkgroep jeugd/denktank jeugdzorg

25 juni: netwerkborrel en barbecue

7 juli: werkgroep PO

9 september: werkgroep jeugd

15 september: prinsjesdagborrel
17 september: werkgroep tegenbegroting, Den Haag
22 september: plenair onderwijs en preventie in het kader van jeugdzorg
26 september: partijraad miljoenennota
29 sept: werkgroep HO miljoenennota
29 sept: werkgroep BVE miljoenennota
6 oktober: plenair miljoenennota
22 oktober: werkgroep Jeugd, Den Haag
26 oktober: werkgroep VO
7 november: workshop Jeugd, congres bestuurdersvereniging, Lunteren
10 november: plenair Beroepsonderwijs en MKB, inleider Loek Hermans
19 november: werkgroep jeugd
23 november: werkgroep PO
28 november: parallelsessie Alg. Verg. VVD, Schooluitval met Pieter Winsemius en Ineke Dezentje Hamming Bluemink
8 december; plenair Peutervolgsysteem met Margriet de Vries

Publicaties en nota's

Dorsemagen e.a., Advies inzake AO BVE, Maart 2009
Bruijn JA., Liever dood dan slaaf, KC Info 34 (145):3-4, 2009
Kaptein e.a., Advies Vreemde talen in het onderwijs, April 2009
Bruijn JA, Selectie, Mare, 28 mei 2009
Gilissen e.a., Advies Het Binaire Stelsel in het HO, Juli 2009
Gilissen e.a., Advies inzake Selectie en Matching aan de Poort, Augustus 2009
Vriesendorp-Dutilh e.a., Werkdocument Liberale Kijk op Jeugs deel 1: de uitgangspunten. September 2009
Partijcommissie Onderwijs en Jeugd. Advies inzake Miljoenennota 2010. Oktober 2009.
Bruijn JA, Leaver dea as slaef!, Column, Lib. Rev. 50(2):49, oktober 2009
Bruijn JA, Selectie drukt uitval, ScienceGuide, 24 november 2009
Bruijn JA, Dezentjé Hamming-Bluemink I, Zijlstra H., Onderwijsbegroting, KC Info 34(145): 9-12, 2009
Bruijn JA, Docent niet 'in zijn kracht gezet'. Kabinet: meer geld, minder kwaliteit, Provincie & Gemeente 2, 2009.
Bruijn JA, Dezentjé Hamming-Bluemink I, Zijlstra H., De onderwijsbegroting 2009, Liberaal Rev. 50(1):27-31, 2009
Bruijn JA, Onderzoek toont gelijk Hermans aan, Liber 4(4):9, 2009
Bruijn JA, Selectie aan de universiteitspoort werkt, KC Info 34(146):4, 2009
Bruijn JA, Liberale onderwijspolitiek werkt, Lib.Rev. 50(3):97-98, 2009
Bruijn JA, Internationalisering 2010, Internationaliseren in het Onderwijs, 29(57):21, 2009

16.12 Partijcommissie Veiligheid en Justitie

Samenstelling van de commissie *(adviserende leden zijn cursief weergegeven)*

mr M. Ph. van Sint Truiden (*voorzitter*), mevrouw drs P.E. Andoetoe (*secretaris*), dr mr J.A.A. Adriaanse (inmiddels teruggetreden), drs J.M. Alma, mr M.A. Beuving, B.J. van Bijsteren, G. Boons, *drs H. ten Broeke*, *mevrouw m. A. Broekers-Knol*, mr S. Brouwer, mr P.J.M. van Domburg, *mevrouw m. dr A-W. Duthler*, mr J.C. Geldof, mevrouw drs N. Graafland, mevrouw mr H. Faber, mevrouw mr J.C. Fasseur-van Santen, mr P. Haas, *mevrouw J. Hennis*, mr S.W.T. Huisman, prof. mr A.W. Jongbloed, mr M.J. Jonker, *drs P. de Krom*, *mevrouw prof. mr. E.M. Kneppers*, mr C.Y. van Megchelen, drs A.D. Meijer (inmiddels teruggetreden), drs. J.R. Menkveld, mr P. Muijen, mevrouw mr S.H.M. Ornstein, L.M.N van Pelt, prof. dr W.J. Schudel, mr G.A. van der Steur, mevrouw mr M. Stijnen (inmiddels teruggetreden), *mr F. Teeven*, mr G.P. Vermeulen, mr J.J.F. Versluijs, heer mr O.P.G. Vos, mr R.J. Wibier, mr L.A.J.M. de Wit, *drs H. Zijlstra*, mr R. Zonnevylle

Als toehoorders zijn ook regelmatig de beleidsmedewerker Justitie (in 2009 opeenvolgend Vera van der Does, Ron van der Beek en Femke Lagerveld) aanwezig.

Structuur van de commissie

De commissie heeft een plenaire vergadering en is voorts onderverdeeld in een viertal vaste clusters, te weten:

- een cluster veiligheid en openbare orde;
- een cluster strafrecht;
- een cluster civiel recht; en
- een cluster administratief/vreemdelingenrecht.

De commissie heeft een voorzitter en een secretaris. De commissievoorzitter zit de plenaire vergadering voor. De vier clusters hebben een eigen voorzitter, die als aanspreekpunt fungeert voor de voorzitter en de secretaris, de leden van het desbetreffende cluster en de overige (adviserende) leden.

In 2009 heeft een tijdelijk cluster De Gerechtelijke Kaart van Nederland gefunctioneerd, zulks onder leiding van prof. mr A.W. Jongbloed.

Algemeen

De commissie is gewoon om acht (8) keren per jaar in een plenaire vergadering bijeen te komen. In het vergaderjaar 2009 is de commissie zeven (7) keren bijeen gekomen, waarvan één vergadering in het land (Tilburg; samenwerking met KC Brabant en afdeling Tilburg) heeft plaatsgevonden. Met ingang van 2009 wil de partijcommissie twee keren per jaar op locaties in het land, d.w.z. niet in Den Haag, vergaderen. Dergelijke bijeenkomsten worden in overleg met de Kamercentrale en de lokale afdeling

georganiseerd. Om de samenwerking en uitwisseling met de EP-fractie te bevorderen, is een afvaardiging van de commissie een dag naar Brussel geweest.

De vergaderingen worden op de dinsdagavonden vanaf (ca) 19.00 uur tot (ca) 21.00 uur gehouden in het gebouw van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zodat ook de Eerste Kamerleden (die hun vaste vergaderdag op dinsdag hebben) de vergaderingen gemakkelijker kunnen bijwonen.

Gemiddeld zijn er 15 leden aanwezig per vergadering. Gedurende het jaar hebben zich drie leden teruggetrokken wegens onvrede over de door de VVD gekozen koers.

De voorzitter en de secretaris komen voorafgaand aan de plenaire vergaderingen -en indien nodig of gewenst tevens op andere tijdstippen- bijeen om de agenda, de algehele planning en andere zaken die de commissie betreffende (voor) te bespreken, te coördineren en in gang te zetten.

Omwille van de tijd worden per vergadering normaliter één (1) of twee (2) inhoudelijke agendapunten bediscussieerd. Dat kunnen onderwerpen zijn die door de politieke actualiteit op de agenda zijn gezet, maar ook onderwerpen die door een cluster zijn voorbereid en, in voorkomende gevallen aan de hand van een discussienotitie, aan de plenaire vergadering worden voorgelegd.

Werkzaamheden

De commissie heeft als meest belangrijke taak het - gevraagd doch ook ongevraagd - adviseren van de Tweede en Eerste Kamer-fracties. Naast de discussies in de plenaire vergaderingen vindt advisering en informering vooral plaats via e-mailcontact. Tweede en Eerste Kamerleden kunnen, desgewenst, hun (aan)vragen via de e-mail uitzetten in de commissie of een specifiek cluster. Deze vorm van adviseren gaat op informele wijze, maar betreft wel een belangrijk deel van de werkzaamheden van de commissie en haar clusters.

In de vergaderingen is met name het wetsvoorstel personenvennootschappenrecht uitgebreid aan de orde geweest. Ook is uitvoerig gesproken over de indeling van de gerechtelijke kaart van Nederland en de discussie over de vrijheid van meningsuiting, botsende grondrechten en de positie die de VVD in deze discussie zou moeten kiezen. Ook is er uitvoerig gediscussieerd over een initiatiefwetsvoorstel strekkende tot een verbod op gezichtsbedekkende kleding. Tijdens één van de vergaderingen heeft een externe partij een presentatie verzorgd over de stichting E-court en de mogelijkheden om zaken zonder tussenkomst van de overheidsrechter te behandelen. Ook hebben de Eerste- en Tweede Kamerleden hun werkzaamheden nader toegelicht, en is er in commissieverband gesproken over een Europees asiel- en migratiebeleid. Over dit onderwerp heeft de

partijcommissie Veiligheid en Justitie samen met de partijcommissie Europese Zaken een notitie geschreven, en is er een bespreking gevoerd met EP-lid Jeanine Hennis-Plasschaert.

Notities, rapporten en artikelen

In 2009 heeft de commissie een aantal notities gepresenteerd ten behoeve van de leden van de Tweede Kamerfractie. Het betreft hier een notitie over de gerechtelijke kaart van Nederland, een notitie over grondrechten en de vrijheid van meningsuiting, een notitie over het rapport onderwereld/bovenwereld, Daarnaast heeft een aantal leden in persoonlijke contacten of via de email inhoudelijk gereageerd op vragen van de leden van de Tweede Kamer, en ook een aantal (aanzetten voor) inbrengen voor Kamerdebatten- en vragen aangeleverd.

16.13 Partijcommissie Volkshuisvesting en RO

Plenair en werkgroepen VH en RO

De partijcommissie Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ontwikkeling is in het jaar 2009 vijf keer plenair bijeengekomen 20/1, 19/5, 30/9, en 3/11, waarvan een aantal malen bij PRC in Bodegraven, een aantal malen in het Tweede Kamergebouw in Den Haag. De werkgroep RO kwam tweemaal bijeen evenals de werkgroep VH. Er werd regelmatig intensief samengewerkt met onze beide TK-leden Brigitte van der Burg (WWI/VH en Bouwen) en Helma Neppérus (RO). Helmi Huijbregts nam vanuit de EK eenmaal deel.

In het voorjaar ging het over: inventarisatie mogelijkheden openbreken woningmarkt; omgaan met economische crisis, wijkaanpak, meer ruimte voor kwaliteit in de woningbouw, beter omgaan met grote projecten zoals de Zuidas.

In mei is er vergaderd in Zwolle bij de provincie Overijssel. Naast de rijksbegroting 2010, stond hier centraal hoe de liberale mogelijkheden van de nieuwe WRO mede door de VVD in de provincies optimaal gebruikt kunnen worden.

Op 27 augustus werd met de beide TK-leden en een delegatie van 30 deelnemers het jaarlijkse werkbezoek gehouden. Met steun van lid Franke Doting ditmaal aan Friesland: Nieuwe kijk op oude dorpen Littenseradiel/Easterlittens/Jorwerd; Leeuwarden Prov. Friesland over nieuwe streekplan en krimp; Presentaties aanpak stedelijke vernieuwing, corporatie Woon Friesland te Grou en diverse bouwbedrijven; bezoek aan innovatief Houtkonstruktiebedrijf De Mar.

De beide plenaire bijeenkomsten in het najaar concentreerden zich op adviezen over de begrotingen van WWI en VROM 2010, mede gebaseerd op

de uitgebreide adviezen en liberale kansen door de beide werkgroepen VH en RO.

Op verzoek van de TK-fractie adviseerde een delegatie uit de partijcommissies VRO, FIN en EZ de TK-leden over de voorbereiding op een VVD-reactie/standpunt tov. de Kabinetswerkgroepen VRO, met name wat betreft liberalisering van de woningmarkt..

16.14 Partijcommissie Werk & Inkomen

Het jaar 2009 van. maakten 14 leden deel uit van de partijcommissie Werk & Inkomen. Een regiegroep heeft de vergaderingen van de commissie en de werkgroepen voorbereid.

De regiegroep is als volgt samengesteld:

Jos van Loozenoord (voorzitter), Eugène van 't Hooft (secretaris), Raymond Brood (Preventie: voorkomen arbeidsuitval, Arbo, WIA, WGA, WW etc.), Raymond Potsdammer (Aan de slag: re-integratie, gesubsidieerde arbeid, matchen vr/aanb.), Tamara Venrooy (Werk en Inkomen en WMO), Martin Heekelaar (Sociale zaken breed)

In 2009 heeft een opschoning van de leden van de commissie plaatsgevonden. De commissie geen plenaire themabijeenkomsten georganiseerd. Wel is er een aantal specifieke onderwerpen door specifieke groepen behandeld. Hierbij heeft de partijcommissie o.a. Stef Blok geadviseerd bij de totstandkoming van de Participatie wet en heeft er een inventarisatie ronde plaatsgevonden ter voorbereiding op onze bijdrage voor het verkiezingsprogramma 2011. De regiegroep is in totaal vijf keer bijeengewest.

De doelstelling van de commissie is een driedelige: adviseren EK en TK leden, op eigen initiatief onderwerpen op de agenda plaatsen en uiteraard de netwerkfunctie. In 2009 is er regelmatig contact geweest met de TK-leden. Verder heeft de commissie ook zelf onderwerpen geagendeerd (o.a. samenvoegen wetgeving arbeidsongeschiktheid).

16.15 Partijcommissie Wetenschap en Innovatie (W&I)

In het jaar 2009 bleef de samenstelling van de partijcommissie W&I ongewijzigd (naar verwachting zal begin januari één nieuw lid toetreden tot W&I).

In 2009 heeft W&I zeven maal vergaderd; de trend is overigens om vergaderingen waar dat mogelijk is te vervangen door of voor te bereiden met discussies op digitale netwerken, via e-mail of linked in groepen.

De volgende activiteiten werden in 2009 ontplooid:

- Een notitie over het efficiënter maken van Senter/Novem in relatie met de door Senter/Novem uitgevoerde (talrijke) subsidieregelingen
- Een notitie over de mogelijkheid om doublures in universitaire faculteiten terug te brengen
- Een notitie over de mid termreview van de innovatieprogramma's
- het project "excellente universiteiten": dit had tot doel om na te gaan of er in Nederland speciale academische opleidingen op zeer hoog niveau gecreëerd moeten worden; daartoe is oa. begin 2009 overleg gevoerd met de Rijksuniversiteit Utrecht; voorlopig worden de ontwikkelingen op dit gebied verder bezien op de noodzaak van verdere stappen
- Vanuit W&I is onderzoek gedaan naar de relatie ICT en overheid, inclusief de daaraan verbonden privacy-vraagstukken; het resultaat is gepresenteerd tijdens een parallelsessie op de VVD AV van 28 november
- Vanuit W&I is medewerking verleend door 2 leden (Bakker, Schrama) aan de VVD projectgroep energie
- er is input gegeven aan de Tweede Kamer fractie, oa mbt de begroting EZ 2010 en het AO Innovatie op 17 november
- Met Tweede Kamerlid Teeven is overleg gevoerd over innovatieve systemen voor de bestrijding van fraude en kinderporno (Opnemen?)
- Vanaf eind 2009 wordt gewerkt aan een notitie over intellectuele eigendom bij landbouwgewassen
- Er is een notitie gemaakt en aan het Partijbureau beschikbaar gesteld met 30 manieren waarop op gemeentelijk niveau economie en innovatie gestimuleerd kunnen worden

Vanuit W&I is een checklist opgesteld voor notities die door partijcommissies tbv de politieke vertegenwoordigers worden opgesteld; deze checklist wordt onder alle partijcommissie verspreid.

Bijlage: Ledenadministratie

Herindelingen

1 januari 2009

De afdeling Brunssum–Onderbanken (R650), Kerkrade (652), Landgraaf (R653) en Voerendaal (R643) stappen uit de Regio Limburg-Zuid (193R) en gaan op in een nieuwe VVD-Regio Parkstad (195R) welke is opgericht.

6 januari 2009

De afdeling Maasbree/Kessel (R704) en de afdeling Meijel (R758) gaan samen met de afdeling Helden (R479). De naam is tevens veranderd in VVD afdeling Peel en Maas.

26 februari 2009

De afdeling Zuidwesthoek (A438) is veranderd van naam, naar de VVD afdeling Woensdrecht.

11 mei 2009

De afdelingen Nijefurd (N686), Wonseradeel N402, Bolsward (N057), Wymbritseradeel (N690) en Sneek N330 gaan samen tot de nieuwe VVD afdeling Súdwest Fryslân N003.

10 september 2009

De afdeling Sint Anthonis (A706) is opgericht en een aantal leden van de afdeling Gemeente Boxmeer zijn overgeschreven naar Sint Anthonis.

1 oktober 2009

De afdeling Wervershoof (J493) is toetreden tot de VVD afdeling Medemblik (J578)

17 december 2009

De afdeling Margraten (R661) en Eijsden-Gronsveld (R639) gaan samen verders als Eijsden- Margraten (R639).

17 december 2009

De afdeling Reeuwijk (G056) en Bodegraven (G298) gaan samen verder als Bodegraven Reeuwijk (G298).

17 december 2009

De afdeling Groesbeek (C502) en Millingen aan de Rijn (C538) gaan samen verder als Rijk van Nijmegen (C538).

17 december 2009

De Regio Midden en Zuidwest Friesland (144N) is opgeheven.

18 december 2008

De VVD afdeling Naarden (K242) en Bussum (K070) gaan samen verder als VVD afdeling Naarden-Bussum (K070).